

J. Stenbäck.
Åidin
Kortomuksia

U. B.

UNIV. BIBLIOTH.
* 1905 *
HELSINGFORS

ÄIDIN KERTOMUKSIA.

— ❁ —
KOONNUT

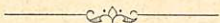
— ❁ — L-I S. ❁ —
Lyyti Herberich
I:NEN VIHKO.

PORVOSSA.
WERNER SÖDERSTRÖM.

ÄIDIN KERTOMUKSIA.

KOONNUT

— L—I S. —

I VIHKO.

PORVOOSSA.
WERNER SÖDERSTRÖM.

Porvoossa,
Werner Söderströmin kirjapainossa, 1891

*Enemmän kuin 1800 vuotta sitte veivät äidit lapsia
Jesuksen luo. Ja hän otti heidät syliinsä, laski kätensä hei-
dän päällensä ja siunasi heitä. Tämä kirjanen tahtoisii tehdä
noiden äitien tavalla. Kertoen monta tositapahtumaa siitä
miten moni nykyajankin lapsista on oppinut tuntemaan ja
rakastamaan Jesusta, tahtoisii se ylistää Häntä, joka on ra-
kastanut heitä ensin.*

SISÄLLYS:

Pikku Tuuti	siv. 4.
Pieni Yrjö-veljeni	” 34.
Iso-isän kertomus	” 39.
Ellin keino	” 41.
Kaunis toivotus	” 41.
Asuuko Jesus täällä?	” 41.
Ei kelpaa mihinkään	” 42.
Jumalan totuus on keihäs ja kilpi	” 44.
Kahleissa oleva armahtaja	” 45.
Lapsi löi äitiänsä	” 50.

Pikku Tuuti.

ENSIMMÄINEN LUKU.

Vanhan Salomon luona käydään.

Oli kirkas kevätaamu, ja kirkkomaan kaupungin läheisyydessä näytti vielä tavallista rauhallisemmalta. Kaste kimalteli ruohokossa, sillä kello ei ollut vielä täyteen yhdeksääkkään. Lumikaunokit ja orvonkukat nostivat monilla lastenhaudoilla pienet päänsä ja puhuivat ylösnousemuksesta. Peipot visertelivät suloisimpia laulujaan yläpuolella sammaleisia kumpuja ja olivat nähtävästi hyvillään siitä hiljaisuudesta, joka heidän ympärillään vallitsi. Auringonsäteet olivat täydessä työssä valaisten kukkasia, juoden kastepisarointa ja antaen kaikelle miellyttävän, iloisen muodon. Toiset säteet tunkivat aina siihen syvään hautaan asti, jossa Salomo Viitanen, vanha haudankaivaja, työskenteli, niin että sielläkin näytti vähemmän synkältä ja ikävältä.

Yleensä vallitsi aina suuri hiljaisuus kirkkomaalla, mutta varsinkin näin aamulla, jonkatähden vanhusta vähän hytkähytti, kun kuuli lapsen äänen puhuttelevan häntä haudan reunalta.

„Mitä sinä siellä teet?“ kysyi hentonen ääni.

Haudankaivaja katsahti ylös: siellä korkealla hänen

yläpuolellaan seisoi ruskeatukkainen pieni tyttö, valkea esiliina yllä. Tämä varovasti kurkisti alas hautaan.

„Kuka sinä olet, pikku tyttöni?“ kuului haudankaivaja kysyvän. Hänen äänensä kuului oikein kolealta sieltä haudan syvyydestä, josta syystä pikku tyttö juoksi pois ja katosi yhtä nopeasti kuin oli näyttäytynytkin. Salomo etsi häntä katseillaan joka kerta heittäessään multaa haudasta, mutta hetkeen aikaan ei häntä näkynyt. Ei hän kuitenkaan ollut kaukana; olihan vain vetäytynyt suuren hautakiven taakse. Vihdoin rohkaisi tyttö mielensä ja meni jälleen haudan reunalle. Tällä kertaa hän ei sanonut sanaakaan, seisoi vain siinä katsellen haudankaivajaa, sormi oli suussa ja hiukset hajalla tuulen heiluttamina.

Salomo ei mielestään ollut milloinkaan suloisempaa pikku olentoa nähnyt. Hänellä oli itsellään kerran ollut pieni tyttö, vaikka tämä olikin maannut haudassa jo lähes kolmekymmentä vuotta, niin että Salomo jo oli melkein unhottamaisillaan hänet.

„Mikä on nimesi, pikku ystäväni?“ hän kysyi niin suurella hellyydellä kuin hänen karhea äänensä suinkin myönsi.

„Tuuti!“ lapsi vastasi ja nyökäytti päätään hautaa kohti.

„Sepä soma nimi on; en ole milloinkaan senlaista nimeä kuullut,“ huomautti Salomo.

„Ei Tuuti olekaan oikea nimeni; isän vanhassa raamatussa, joka on kamarin pöydällä, on nimeni Ruut.“

„Eihän se ole sinnepäinkään kuin Tuuti,“ huomautti vanha haudankaivaja.

„Ei olekaan,“ vastasi tyttö pyyhkäisten hiukset silmiltään; „mutta minä olen senlainen pikku hupakko, senvuoksi sanotaan minua Tuutiksi.“

„Ruut merkitsee niin paljo kuin, kuin,“ puheli Salomo vaipuen syviin mietteisin niiden monien merkittävien nimien suhteen, joita hän oli lukenut kirkkomaan hautakivillä.

Kun Salomo joutui „mietteisiinsä,“ kuten hänen eukkovainajallaan oli tapana sanoa, ei hän paljoa kysellyt mitä ympärillä tapahtui; niinpä hän oli melkein unohtanut pienen tytön, joka äkkiä kysäsi huolekkaalla äänellä:

„Mikä sinun nimesi sitte on, ukko?“

„Salomo,“ vastasi haudankaivaja heräten ajatuksesta; „mestari Salomo Viitanen.“

„Sanohan minulle, mestari Salomo: mitä sinä oikein teet siellä alhaalla?“

„Minä kaivan hautaa.“

„Miksi sitä kaivat?“ kysäsi lapsi.

„Miksikö? Sepä oli kummallinen kysymys. Tietystipä siksi, että joku ihminen sinne haudataan.“

Pikku Tuuti vetäysi heti monta askelta taaksepäin, ikäänkuin hän olisi pelännyt, että tuo ukko tahtoi hänet sinne haudata. Kun Salomo taas katsahti ylös, ei näkynyt muuta kuin vähänen nurkka tytön valkeata esiliinaa; mutta kun mies tyynesti jatkoi työtään ikäänkuin ei olisi hänestä välittänytkään, uskalsi Tuuti vähitellen taas lähestyä, sillä hänellä oli vielä muutamista asioista kysyttävää.

„Sano minulle kuka tuohon kuoppaan pannaan?“ kysyi hän.

„Onhan vain muuan mies, joka putosi katolta viime viikolla; oivallinen työmies, kelpo mies“, vastasi haudankaivaja, joka aina oli valmis sanomaan hyvän sanan niistä, joille hän valmisti viimeistä lepokammiota.

Tuuti oli nyt rauhoitettu ja hän kertoi puolestaan miten hänen vanhempansa olivat äsken tänne muuttaneet ja he asuvat nyt pienessä mökissä kirkkomaan portin likellä, mutta ennen oli hän asunut kaukana maalla.

Samassa tyttö juoksenteli toiselle puolelle kirkkotarhaa, ja vanha Salomo varjosti kädellä silmiään voidakseen nähdä miten hän siellä auringon paisteessa leikkitteli.

TOINEN LUKU.

Tuutin satakaunot.

Tuutin äiti oli maalta kotoisin, oli asunut harvaan asutussa sydämmaassa kaiken ikänsä. Hänen miehensä sitävastoin oli kasvanut kaupungissa; maaelämä ei häntä miellyttänyt, jonka vuoksi hän muutti syntymäkaupunkiinsa Tuutin täytettyä 5 vuotta. Hän vuokrasi pienen rakennuksen lähellä kirkkotarhaa, että lapsella olisi viheriä leikkikenttä ja saisi nähdä kukkia, joita hän niin rakasti. Ja siellä tyttö oleskelikin enimmäen ajan. Hän mielellään juoksenteli hautakivien välillä, riensi yhdeltä kummulta toisella ja katseli riemulla pieniä lintusia, jotka oksilla hyppivät tnuheissa puissa.

Tuutin rakkain paikka oli kuitenkin vanhan Salomon luona. Hän seurasi tätä toiselta kirkkomaan laidalta toiselle; ja kun he kävelivät, talutti Salomo tavallisesti pientä toveriaan kädestä. Aina oli Tuutilla jotain uutta kysyttävää jokaisesta uudesta haudasta, ja hän istui aivan ääressä katselemassa miten ukko silitteli haudan laidat, jotta ne tulisivat muka „hauskan“ näköisiksi. Vihdoin Tuuti alkoi mielestään yhtä hyvin ymmärtää tätä työtä kuin Salomokin. Mutta välistä teki hän ukon kysymyksillään levottomaksi, sillä tyttö tahtoi saada selvän kaikesta.

„Mestari Salomo,“ hän eräänäkin päivänä sanoi, „tahdotko kaivaa minunkin hautani, kun minä kuolen?“

„Täytyy kaikei, pikku tyttöni.“

Tuuti tuumaili vähän aikaa.

„Mutta en minä tahtoisi mennä hautaan,“ hän vihdoin sanoi, „siellä näyttää niin ikävältä.“

„Elä pelkää,“ lohdutti haudankaivaja, „sinun ei tarvitse pitkiin aikoihin sinne mennä; sinä olet vielä tyvessä etkä latvassa.“

„Mutta kukas sitte sinun hautasi kaivaa, mestari Salomo, kun sinä kuolet?“

„Sitä en minä tiedä,“ vastasi Salomo välinpitämättömällä äänellä; „tulee kait minun jälkeeni toinen haudankaivaja.“

„Ehkä olisi parasta, että sinä itse sen kaivaisit, kun joskus on hyvä aika,“ ehdotteli lapsi teeskentelemättömällä kielellään.

Mutta jos kohta Salomo kernaasti kaivoi hautoja muille ja oli siihen niin lyöpynyt, että hän piti työnsä oikein hauskana, niin ei hän kuitenkaan tuntenut halua oman hautansa kaivamiseen, — ei hän edes huolinut sitä ajatellakaan. Tuuti se vain ei näkynyt suovan hänelle rauhaa siitä asiasta.

Eräänä päivänä hänen kaivaessaan hautaa kirkkotarhan äärimmäisessä laidassa, kysyi tyttö jälleen:

„Missä tulee sinun hautasi olemaan, mestari Salomo?“

„Ei meidän tarvitse siitä huolta pitää“, hän vastata tokasi, ja siihen päättyi se keskustelu.

Toisella kertaa, kun he katselivat vasta luotua hautaa ja Salomo seisoi ihaelemassa kättensä työtä, sanoi Tuuti totisesti:

„Minä tahtoisin, että uusi haudankaivaja tekisi sinun hautasi yhtä kauniiksi.“

Näytti siltä kun nämä huomautukset olisivat huolestuttaneet vanhusta — sillä aina tuntui sydän raskaalta, kun tämä asia tuli puheeksi, ja hän alkoi ajatella sitä päivää, jolloin hän ei enää kaivaisi hautoja. Kuitenkin rakasti hän suuresti pikku Tuutia ja olisi kaivannut häntä, jos tämä olisi lakannut tulemastasta hänen luokseen. Tyttö oli niin huvitettu hänen työstään ja katseli yhtä hartaasti kuin Salomo mestari itse, miten hauta aina syvenemistään syveni.

Eräänä päivänä, kun Tuuti oli matkan päässä hänen luotaan leikkimässä nukkiensa kanssa, kuten Salomo luuli, niin ukko oikein säpsähti haudan pohjassa seisoessaan, kun tunsu jotain putoeleven päänsä

päälle. Ei se ollutkaan sen vaarallisempaa kuin kourallinen satakaunon kukkasia, joita Tuuti oli heittänyt alas hautaan.

„Mitäs tämä tietää?“ kysäsi ukko pudistaen kukkaset hiuksistaan.

„Niiden pitää tehdä pimeä hauta valkeaksi ja pehmeäksi; etkös sitä käsitä, mestari Salomo?“

Siitä asti Tuuti aina poimi satakaunoja ja ripisteli niitä jokaisen uuden haudan pohjaan. Ja ennen pitkää näytti vanhuksesta tämä seikka melkein välttämättömältä, jotta hauta valmiilta näyttäisi. Tuo pieni tyttö itse näytti hänestä senlaiselta kukalta; hän muistutti myös hänen omasta työstään, jonka hän oli miltei unohtanut jo, mutta jonka muisto tuli ilmi eläväksi tähän aikaan. Siitä oli jo pitkä aika, kun hän oli kaivanut vanhalle vaimolleen haudan ja Salomo oli melkein unohtanut miltä tuntui pitää ketään ihmistä rakkaana. Ei kukaan ollut tänä pitkänä aikana hänestä välittänyt eikä hänkään kenestäkään, kunnes Tuuti aivan huomaamatta oli hiipinyt hänen vanhaan sydämeensä.

KOLMAS LUKU,

Pienonen hauta.

Vanha Salomo eräänä päivänä kaivoi hautaa etäiseen nurkkaan kirkkomaata. Tuuti häntä seurasi kuten tavallista puhua jupatellen lapsellisella tavallaan.

„Tästä tulee kaunis hauta,“ huomautti vanhus, „erinomaisen hieno ja kuiva, siitä minulle tulee kunnia,“ lisäsi hän silitellen syrjiä lapiollaan.

„Se on hyvin pieni hauta,“ sanoi Tuuti.

„Pienen sen pitää ollakin, sillä se on aijottu pienelle tytölle; sinä et tarvitsisi juuri suurempaa hautaa, Tuuti.“

„En tarvitsisikaan, mutta sinulle sen pitäisi olla paljoa, paljoa suuremman, Salomo.“

Jokainen huomautus hänen omasta haudastaan pani Salomon vaipumaan „mietteisiinsä“, mutta nyt hän niistä äkkiä herätettiin, sillä Tuuti kysyi:

„Onko tämä hauta aivan pienelle tytölle?“

„On melkein sinun kokoisesi. Hänen isänsä tuli sitä tänne tilaamaan ja sanoi: minä toivoisin saada hiljaisen, kauniin paikan, sillä se on minun pientä tyttöäni varten.“

„Näyttikö hän hyvin surulliselta?“ kysyi Tuuti yhä halukkaamman näköisenä.

„Näyttipä tietenkin,“ vastasi Salomo.

„Melkeinpä ne näyttävät kaikki surullisilta, jotka hautaa tilaavat.“

Tuuti ei ollut vielä milloinkaan seurannut minäkään haudan kaivamista senlaisella tarkkaavaisuudella kuin tätä. Hän ei hievahtanut hetkeksikään Salomon luota, ei edes leikkiäkseen nukkinsa kanssa, vaan seisoi siinä hiljaisena seuraten suurilla silmillään hänen liikkeitään.

Ukko ihmetteli mikä hänelle oli tullut ja vilkasi häneen tutkivasti joka lapion pistolta.

Kun hän oli lopettanut, sanoi tyttö: „Salomo, kuulkaa; milloin ne tuovat tänne sen pienen tytön?“

„Huomenna aamupäivällä k:lo 11,“ hän vastasi.

Tuuti nyökäytti päättävästi päätään ja sanoi aikovansa tulla silloin kirkkomaalle.

Kun Salomo puolenpäivän jälkeen tuli vielä katsastamaan hautaa, huomasi hän koko pohjan olevan satakaunoista aivan valkoisena.

„Hän on tehnyt sen oikein hienoksi, Jumala siunatkoon häntä,“ kuiskasi Salomo.

Seuraavana päivänä konttasi Tuuti pensasaidan taakse, joka ympäröi pientä hautauskappelia; sieltä

hän tahtoi katsella ohikulkevaa hautausmaata. Hän näkikin pientä kirstua nostettavan ruumisvaunuilta ja kannettavan kappeliin. Senjälkeen hän katseli kaikkia, jotka astuivat vaunuista ja huomasi, että eräs herra ja rouva, joita hän arvasi lapsen vanhemmiksi, kävivät edellimmäisinä. Rouva piti nenäliinaa silmillä, ja Tuuti arvasi hänen itkävän; heitä seurasi kaksi pientä tyttöä, jotka myös itkivät.

Monet muut ottivat osaa hautausmaata, mutta Tuuti ei heitä paljoa huomannut, hän oli vaan utelias näkemään mitä he tekisivät pienelle kirstulle, joka oli kannettu sisään. Hän odotti hiljaa siksi, kun se kannettiin ulos taas, ja hän seurasi edempää surusmaata, joka kulki sitä paikkaa kohti, minne Salomo oli pienen haudan kaivanut.

Hänkin oli siellä, seiso haudan ääressä, kun kantajat toivat sinne kirstun. Tuuti saattoi hyvästi nähdä hänet ja näki myös, miten pappi asettausi korkeimmalle paikalle ja miten toiset kokoontuivat piiriin haudan ympärille. Tuuti pelkäsi mennä liian likelle, mutta kuuli sinnekin asti miten pappi luki jotain juhallisella äänellä, jonka jälkeen kirstu laskettiin haudata. Pienen tytön äiti itki paljon ja pieni Tuuti itki myös, sillä hänen kävi niin sääli häntä.

Kun pappi vaiken, meni toinen toisensa perästä likemmä reunaan katsomaan haudata, ja senjälkeen lähtivät he pois. Tuuti juoksi esiin niinpian kun he olivat lähteneet, tarttui Salomon käteen uskaltaakseen kurkottautua yli reunan. Siellä oli pohjassa tuo pieni kirstu Tuutin satakanojen päällä.

„Makaako pieni tyttö kirstussa?“ kysyi hän vapisevin äänin.

„Makaa,“ vastasi Salomo, „siellä se makaa, lapsiraukka; nyt täytyy minun täyttää haudata.“

„Eikö siellä ole kovin pimeä sitte?“ kysyi Tuuti.
„Ja eikö siellä tule kylmä?“

„Ei suinkaan, sitä en usko,“ sanoi Salomo, „ihmiset

eivät tiedä kylmyydestä, kun ne ovat kuolleet; mutta peitetään hänet kuitenkin, niin saa hän lämmintä.“

Tuuti-raukan sydän oli aivan täpösen täynnä. Hän istahti ruohikkoon haudan partaalle, itkeä nyyhkytti kuin olisi sydän ollut halkeamaisillaan.

„Elähän itke,“ lohdutteli vanhus, „ei se pikku tyttö mitään tunne, hän kyllä nukkuu makeasti.“

Mutta Tuutin kyyneleet vielä viljemmältä valui-
vat. Sillä jos kohta tuo pieni tyttö nyt nukkui, kuten Salomo sanoi, niin saattoihan hän siitä unesta herätä ja miten hirmuista silloin mahtoi olla. Hui, Hui! Oikein pöyristytti, kun ajattelikin.

„Tule, tule, Tuuti!“ kehoitti Salomo. „Minun täytyy kattaa hauta.“

Tyttö kavahti seisoalleen, juoksi vähän matkan päähän pensaitten väliin ja huusi: „odota, odota vielä pikkusen!“

„Mitä se aikoo, tuo tyttö?“ mietti Salomo hiljaa itsekseen.

Samassa tyttö palasi esiliina täynnä satakaunoja. Hän oli poiminut ne varhain aamulla ja piiloittanut ne varjoisaan paikkaan pensaitten alle. Nyyhkytys vielä nousi rinnasta, kun hän ne kaikki hautaan heitti ja näki miten ne putosivat kirstun päälle.

Senjälkeen hän katseli miten Salomo tehtävänsä teki, eikä hän mennyt kotiin, ennenkuin hauta oli valmis eli — kuten Salomon oli tapana sanoa — „näytti hienolta ja hauskalta.“

NELJÄS LUKU.

Lillin viimeiset sanat.

Tuuti piti hyvää huolta „pikku tytön haudasta,“ joksi hän sitä nimitti. Hän nousi varhain seuraavana aamuna ja niinpian kun äiti oli pessyt hänet ja antanut hänelle aamiaisen, juoksi hän kirkkotarhan hiljaiseen nurkkaan katselemaan vasta mullattua hautaa. Se näytti Tuutin mielestä niin kaljulta; hän juoksi poimimaan kourallisen satakaunoja, taputteli kummun hiekkakupeita sileiksi, ripisteli kukat päälle, pisti lehtiä sinne tänne, koristaen sitä niin kauniiksi kuin ymmärsi. Sen ohessa hän mietti mahtoiko pieni tyttö tietää mitä Tuuti teki, ja tuntuiko hänestä hauskemmalta, kun tiesi kukkia olevan haudalla.

Hän päätti kysyä tätä asiaa Salomolta, jonka vuoksi hän kiiruhti hänen luokseen heti päätettyään työnsä. Ukko ei ollutkaan kaukana ja Tuuti pyysi hänen tulla katsomaan pikku tytön hautaa. Ja käsitysten he sitte sinne riensivät.

„Katsos, Salomo, eikö pikku tytön kamari olekin oikein kaunis?“

„On kyllä, olethan sinä osannut sitä oivalailla sievistää.“

„Mutta luuletko,“ kysyi Tuuti, „että pikku tyttö tietää siitä?“

„Sitä en tosiaankaan tiedä, Tuuti, — mutta ehkä hän siitä tietää,“ lisäsi ukko, sillä hän ei tahtonut pahoittaa Tuutin mieltä.

„Tahdotko, että ripistelen sitte sinunkin haudallesi satakaunoja?“ kysyi lapsi, kun he läksivät kukitetulta haudalta.

Salomo ei vastannut. Tyttö oli niin usein häntä muistuttanut hänen omasta haudastaan, että hänen oli välistä itsekin täytynyt ruveta sitä ajattelemaan. Kuka-

ties kaivettaisiin hänen hautaansa piankin? Hänellä oli himmeä aavistus siitä, että kaikki ei loppunut hautajaisiin. Hän oli kuullut puhuttavan taivaasta ja helvetistä, ja vaikka hän ei paljon ollut kumpaakaan ajatellut, aavisti hän, että hän jonakin päivänä joutuisi jompaankumpaan näistä. Helvetin hän tiesi olevan pahoja ihmisiä varten ja taivaan hyviä varten; ja vaikka Salomo koetti tulla vakuutetuksi siitä, että hän kuuluisi viimeainittuihin, niin ei hän kuitenkaan saanut varmuutta mieleensä. Oli jotain hänen sydämessään, joka kuiskasi, että hänen laitansa ei ollut senlainen kuin tuli olla, jonkatähden tämä asia oli hänelle vai-vaksi. Hän toivoi Tuutin jo vaikenevan tästä ja hän rupesi ajattelemaan hänen kukkia ja kaikkia hänen ystävällisiä yrityksiään.

Saman päivän illalla istui Tuuti jälleen pienen haudan vieressä ja koetti raitistuttaa kukkasia pistämällä vereksiä lehtiä niidän alle. Arvaamatta kuuli hän askeleita leveältä hiekkakäytävältä. Hän nousi seisaalle ja pilkisti lehväin välitse nähdäkseen kuka lähestyi. Siellä tuli sama herra ja rouva, jotka hän oli nähnyt hautajaisissa; he tulivat nyt käymään lapsensa haudalla. Hän joutui vähä hämilleen, mutta ei kehdannut juosta poiskaan, sillä silloin olisi hän tullut heitä vastaan; senvuoksi hän piiloutui aidan viereen muutamien pensaiden juureen.

Vanhemmat tulivat kummulle ja Tuuti oli siksi lähellä, että hän saattoi kuulla melkein kaikki mitä he puhuivat, kun lankesivat polvilleen haudan vieressä. Rouva itki paljonkin eikä voinut hetkeen aikaan sanoakaan sanaa, mutta hänen miehensä puhui:

„Kukahen lienee nämät kukat tähän pannut — joku lapsi varmaankin. Kas miten herttaiselta tämä näyttää!“

„Niin,“ virkkoi rouva kyynelten virratessa pitkin poskia, „ja eilen oli hautaan ripisteltä samanlaisia kukkasia.“

„Sepä olisi ilahuttanut pikku tyttöämme, jos hän

olisi sitä nähnyt," lausui hänen isänsä, „hän piti niin paljo satakaunoista. Kukahan lie ne sinne pannut?"

Tuuti kuuli tämän piilopaikkaansa ja eipä kumma, että se ilahutti hänen sydäntään.

Rouva itki melkein koko ajan, mutta ennenkuin he menivät, kuuli Tuuti miehen sanovan: „Elä itke, rakkaani, ajattele mitä Lilli sanoi viimeisenä yönä.“

„Niin, niin,“ vastasi rouva, „enpä tahdo unohtaa sitä.“ Hän pyyhki kyyneleet silmistään, ja Tuuti oli huomaavinaan, että hän koetti hymyilläkin katsellessaan ylös sinistä taivasta kohti. Senjälkeen pani hän orvokkikimpun, jonka oli tuonut muassaan, keskelle kumpua kajoomatta ensinkään Tuutin kukkasiin, joita hän näkyi katselevan rakkailla silmillä.

Kohta heidän mentyään konttasi Tuuti esiin pensaitten alta. Hän lankesi polvilleen haudan ääreen, kun hän tunsi orvokkien hajun ja taputteli sitä pienellä kädellään. Ne tekivät kummun sievemmän näköiseksi; mutta samalla ajatteli hän ilolla, että Lillin äiti oli pitänyt hänenkin kukkasistaan ja hän päätti seuraavana päivänä poimia taas uusia.

Tuuti asteli hitaasti kotiinpäin. Hänellä oli niin paljo ajateltavaa. Nyt hän tiesi pikku tyttönsä nimen ja tiesi myös, että hän rakasti satakaunoja, ja sen hän tahtoi panna muistiinsa.

Tuutin oli niin ikävä ajatella sitä surullista äitiä, ja hänen teki mieli sanoa se hänelle. Se häntä myös ajatutti, että mitä se mahtoi olla, jota Lilli sanoi sinä viimeisenä yönä, ja joka saattoi äidin pyyhkäisemään pois kyyneleet. Ehkä hän oli sanonut, että hän ei tahtoisi tulla lasketuksi pimeään hautaan; mutta ei Tuuti voinut sitäkään uskoa, sillä eihän se olisi äitiä ilahuttanut. Vaan Tuuti ei ainakaan tahtoisi sinne mennä, jos hän kuolisi, hui! kuinka se olisi hirmuista. Mutta mitä Lilli lie sanonut? Kenties Salomo sentään oli oikeassa, kun hän sanoi Lillin nukkuvan, ja Tuuti toivoi sen unen kestävän hyvin kauan.

Salomo oli jo lähtenyt kotiinsa, muuten olisi

Tuuti hänelle kertonut kaikki kuulemansa ja näkemänsä. Nyt oli illallisen aika ja hänen täytyi mennä kotiin. Äiti jo seiso i ovella ja huusi Tuutia joutumaan.

Isä oli jo tullut kotiin ja he alkoivat heti syödä, mutta pikku Tuuti istui niin ääneti, että isän täytyi kysyä syytä siihen. Silloin Tuuti mielestään saattoikin kysyä isältä mitä tahtoi tietää, sillä tämä oli aina ystävällinen tytölleen ja koetti vastata hänen kysymyksiinsä.

Tuuti siis kertoi pienestä haudasta ja tytön vanhemmista ja kysyi saattoiko isä arvata mitä Lilli oli sanonut viimeisenä yönä, josta äiti oli tullut niin iloiseksi.

Mutta Tuutin isä ei voinut antaa tyydyttävää vastausta, ja kun tyttö sanoi, että hänen mielestään ainakin olisi hirveän ikävä tulla lasketuksi syvään, pimeään hautaan, niin isä naurahti ja sanoi, että oli tarpeetonta tytölle vaivata pientä päätään senlaisilla ajatuksilla, sillä hän oli muka aivan liian pieni senlaista miettimään.

„Mutta se pikku tyttö ei ollut ensinkään suurempi kuin minä,“ muistutti Tuuti, „sen sanoi mestari Salomo itse.“

Tämä oli senlainen todistus, jota isä ei voinut valheeksi sanoa; siksi hän joudutti tyttöänsä syömään ja menemään nukkumaan. Kun Tuuti oli nukkunut, virkkoi isä äidille, että hänen mielestään ei kirkkomaa ollut sopiva leikkipaikka heidän pikku tytölleen — se teki hänet liian miettiväiseksi ja pikkuvanhaksi, mutta äiti arveli sitä kuitenkin paremmaksi noita kuumia huono-ilmaisia katuja ja sanoi Tuutin olevan siksi vilkkaan lapsen, että hänen oli mahdotoin kauan olla alakuloinen.

Heidän tästä keskustellessaan, näki pikku Tuuti unta Lillistä ja siitä mitä tämä oli sanonut viimeisenä yönä ennen kuolemaansa.

VIIDES LUKU.

Mikä Tuutin ajatuksissa liikkui.

Pari päivää tämän jälkeen, kun Tuuti juuri pisteli uusia kukkia pienelle haudalle, tunsi hän käden taputtavan olkapäätään ja huomasi pienen tytön äidin seisovan takanaan. Tämä oli tullut niin hiljaa ja Tuuti oli ollut niin toimestaan, että hän ei ensinkään kuullut askeleita. Nyt oli liian myöhäistä paeta ja rouvan kasvot olivatkin niin ystävällisen näköiset, että Tuuti ei ensinkään pelästynyt. Hän ryhtyi Tuutin pikku käteen, istahti hänen viereensä ja sanoi ystävällisesti:

„Sinäkö, pikku tyttöseni, olet poiminut nämät satakaunot?“

„Minä,“ vastasi Tuuti matalalla äänellä.

Rouva näytti tyytyväiseltä, kysyi Tuutin nimeä ja asuntoa; senjälkeen hän sanoi:

„Miten sinä tulit ajatelleeksi, että juuri tänne laittelisit monet kauniit kukkasi?“

„No, kun mestari Salomo sanoi, että se pieni tyttö oli yhtä vanha kuin minä.“

„Kuka on mestari Salomo?“ kysyi rouva.

„Se on se vanha mies, joka kaivaa haudat; hän on auaissut pikku tytön haudan ja hän on sen täyttänyt taas.“

Kyyneleet nousivat äidin silmiin, ja hän kumartui suutelemaan lasta.

Tuuti alkoi tulla oikein tutuksi pikku tytön äidin kanssa ja silitteli sormellaan hänen hienoa hansikastaan.

He istuivat ääneti hetkisen aikaa, Tuuti ei liikahtanutkaan ja sureva rouva se oli melkein unohtanut hänet ajatellessaan omaa tyttöänsä. Kyyneleet alkoivat jälleen virrata pitkin poskia, vaikka hän koettikin niitä pidätellä; muutamat putosivat Tuutin päälle, joka istui hänen jalkainsa juuressa.

„Minä ajattelen pikku tyttöäni,“ sanoi rouva, kun Tuuti murheellisena katsoi ylös hänen silmiinsä.

„Voi, kuinka minä mielelläni tahtoisin tietää mitä se oli, kun teidän pikku tyttönne sanoi yöllä ennenkuin kuoli,“ kuiskasi Tuuti, joka luuli sillä voitavansa lohduttaa äiti-raukkaa.

Hän oli edellisellä kertaa nähnyt minkälainen ilahuttava vaikutus niillä sanoilla oli ollut.

Rouva näytti hämmästyvän, kun Tuuti nämät sanat lausui, sillä hän ei vähääkään aavistanut, että pieni tyttö oli ollut niin lähellä, kun hän oli puhellut miehensä kanssa.

„Miten sinä siitä tiedät, pikku Tuuti?“ hän kysyi.

„Silloin kun minun piti panna satakaunoja haudalle niin, niin“ — —

„No niin,“ kehoitti rouva.

„Niin näin teidän tulevan ja menin tuonne piiloon ja sitte kuulin mitä puhuitte, mutta elköö vihassa siitä minulle.“

„En ole sinulle vihassa,“ hellitteli rouva.

Tuuti katsahti häneen arasti, mutta huomasi rouvan hymyilevän.

Tästä rohkaistuna hän kysyi hiljaa:

„Sanokaahan minulle mitä pikku tyttö sanoi!“

„Tule tänne syliini istumaan, niin sanon.“

Sureva äiti oli istahtanut likeiselle hautakivelle, joka oli aivan Lillin haudan ääressä. Aluksi hänellä oli vaikea puhua siitä rakkaasta lapsesta, josta juuri oli täytynyt erota, mutta hän hillitsi mielihaikeansa ja kertoi:

„Lilli oli kipeänä ainoastaan lyhyen ajan. Viikkoa ennen kuolemaansa hän vielä juoksenteli, hän leikki samoin kuin sinäkin tänä päivänä. Mutta hän vilustui pahasti, hän kääntyi hyvin kipeäksi ja lääkäri sanoi heti, että kuolema oli tulossa.“

„Voi, voi,“ nyyhkytti Tuuti, kuinka minun käy sääli sitä pikku tyttöä.“

„Lilli ei pelännyt kuolemaa,“ vastasi hänen äitinsä.

„Eikö hän pelännyt?“ keskeytti Tuuti, „minä olisin hirveästi pelännyt — mutta ehkä hän ei milloinkaan nähnyt mestari Salomon luovan hautaa. Hän ei tiennyt, että hän vietäisiin syvään, pimeään kamariin.“

„Kuulepas, Tuuti, kun kerron sinulle hänen sanansa viimeisenä yönä. — Äiti, — hän sanoi, — sano Violalle ja Ellille, että minä en makaa kirkkomaan mullassa; vie heidät sinne ja näytä heille sininen taivas ja valkeat pilvet ja sano heille, että Lilli-sisko on ylhäällä Jesuksen luona. — Viola ja Elli ovat minun toiset tyttäni.“

„Kyllä tiedän“, sanoi Tuuti, „minä näin heidät hautajaisissa.“

„Ne tyttäni sanat ne olivat, jotka saattoivat minua kyyneleitäni pyyhkimään“.

Tuuti näytti olevan vallon hämillään. Hän oli nyt saanut niin paljo ajattelemista ja nyt oli hänellä niin paljo kysyttävää mestari Salomolta.

Lillin äidin täytyi palata kotiin, sillä oli jo myöhänen. Hän suuteli pientä tyttöä ja sanoi toivovansa, että Tuuti kerran kohtaisi hänen tyttänsä taivaassa.

Tuuti ei voinut käsittää mitä hän tarkoitti tai mitä Lilli oli tarkoittanut tuona viimeisenä yönä. Hän toivoi kuulevansa enempi hänestä ja halusi pian taas nähdä hänen äitinsä.

„Mestari Salomo“, sanoi hän seuraavana päivänä kohdatessaan vanhan ystävänsä heidän tavallisella työpaikallaan, „etkös sinä sanonut, että tuo pieni tyttö makasi siinä valkosessa laatikossa?“

„Sanoin kyllä, Tuutiseni, ja luulenpa hänen olevan siellä vielä nytkin.“

„Mutta hänen äitinsä sanoo, että hän ei ole siellä, ja samaa oli Lilli itsekin sanonut viimeisenä yönä.“

„Missä hän on sitte?“ kysyi Salomo.

„Jossakin tuolla ylhäällä“, kuiskasi Tuuti osoittaen sormellaan sinistä taivasta kohti.

„Vai niin, taivaassa“, sanoi Salomo, „niinpä kyllä, siellä hän mahtaa ollakin.“

„Miten hän on sinne tullut,“ kysyi Tuuti, „minä tahdon tietää siitä kaikki.“

„Voi toki, enhän minä tiedä,“ vastasi vanhus, „hyvät ihmiset tulevat aina taivaasen.“

„Tuletko sinä taivaasen, kun kuolet, mestari Salomo?“

„Toivoisinhan tulevani, Tuutiseni, ja olenkin melkein varma siitä. Mutta menepäs nyt vähä kauemmas, minun täytyy siistitää tämä haudan ympäritys.“

Salomo oli usein siistinyt hautoja ja sallinut Tuutin seisoa ääressä; mutta nyt hän ei suonut tytön enempää kyselevän ja toivoi hänen unohtavan koko keskustelun, kunhan vähäksi aikaa väistyisi.

Mutta Tuuti ei ollutkaan unohtanut, hän ei edes ollut leikkinytkään, istui vain hiljaa vanhalla hautakivellä, katseli ylös taivaasen ja ajatteli Salomon sanoja. Niinpian kun hauta oli valmis juoksi hän sinne.

„Mestari Salomo, kuulkaa: muuttiko hän sinne yöllä?“

„Kuka?“

„Pikku Lilli tietysti! Lähtikö hän sinne ylös samana yönä, kun sinä täytit haudan?“

„Ei lähtenyt. Mitenkä hän olisi saattanut sieltä nousta?“

„Sitte on hän kuitenkin siellä,“ huokaili Tuuti surullisen näköisenä.

Salomo ei tietänyt mitä vastata, sillä kaikki nämä asiat olivat hänelle itselleenkin himmeitä. Hän olisi mielellään sanonut jotain lohduttavaa Tuutille, mutta ei keksinyt; senvuoksi päätti hän jättää keskustelun aivan sillensä.

Mutta Tuutin vilkas sielu ei tähän tyytynyt. Pikku Lillin äiti mahtoi tietää minne hänen lapsensa oli joutunut, ja hänpä toivoi Tuutinkin kerran tapaa-van Lillin siellä ylhäällä. Mutta miten sinne päästä, — sitä ei Tuuti voinut ymmärtää.

„Mestari Salomo,“ sanoi hän eräänä päivänä, „etkö sinä toivoisi, että voisit lentää niinkuin lintu?“

„Enpä toivoisikaan; mieluisemmin minä hautojani kaivan.“

„Mutta ajattelepas, mestari Salomo, kun niillä on kaksi siipeä.“

„Mitäs sinä siivillä, rakas lapsi?“ kysyi haudankaivaja.

„Minä lentäisin taivaasen etsimään pikku tyttöäni!“

„Voi sinua, Tuutiseni! aina sinun ajatuksesi sinnepäin lentävät. Missä on nukkesikaan nyt?“

Mutta Tuuti oli jättänyt nukkinsa kotiin. Hän oli melkein unohtanut sen näinä viime päivinä.

KUODES LUKU.

Kylvöä.

Seuraava viikko oli hyvin sateista, ja Tuutin äiti ei sallinut hänen olla kirkkotarhassa. Hän istui siis kotona nukkinsa kanssa ja tuumaili usein mitä pikku tyttö nyt mahtoi tehdä taivaassa. Hän kuunteli miten sadepisarat raksuttelivat ikkunanruutua vastaan ja ajatteli miten pieni hauta nyt mahtoi olla sateesta märkänä ja kuinka se mahtoi näyttää kaljulta, kun ei satakaunot sitä kaunistelleet. Tuuti niin sydämellisesti toivoi, että hänen pikku tyttänsä ei vaan olisi siellä.

Joka kerta, kun Salomo meni työhön tai tuli sieltä, seisoi Tuuti ikkunassa ja nyökäytti hänelle päätänsä. Ukko kaipasi häntä hyvinkin noina sateisina päivinä, sillä hänen täytyi siellä olla helteellä ja kylmällä. Hauskaa oli kuitenkin nähdä lapsen iloiset kasvot aamuin, illoin ikkunassa, ja välistä Tuutin äidinkin, sillä Tuuti veti häntä esiliinasta kohta, kun näki vanhan haudankaivajan lähestyvän.

Kun jälleen ilma selkeni ja ruoho kuivui, oli Tuuti kirkkotarhassa ja niinpian kun hän oli tullut portin sisäpuolelle, kiiruhti hän pikku tyttönsä haudalle. Mutta miten erilaiselta se nyt näytti! Kupeita peitti lienteä, kaunis ruoho, joka oli niin raitista ja vihreätä sateen jälestä. Korkein kohta oli silitetty tasaiseksi ja sen keskessä oli ruusupensas.

Tuuti juoksi monta kertaa ympäri haudan katsellakseen tätä muutosta; senjälkeen istahti hän maahan, sively ruohoa kädellään ja ihaeli ruusupensasta.

Hetken perästä meni hän etsimään Salomoa kertoakseen hänelle mitä oli nähnyt. Mutta tämä sen jo tiesikin. Kertoi viime viikolla miehen käyneen hautaa laittamassa; mutta Salomo ei ollut tahtonutkaan sitä ennen kertoa, että Tuuti tulisi sitä iloisemmaksi, kun sen näkisi.

„Eikös se ruusupensas ole ihmeen kaunis?“ kysyi Tuuti.

„Onhan se.“

„Nyt tiedän mitä teen: minä istutan sitte sinun haudallesi ruusupensaan, kun sinä kuolet, mestari Salomo, — oikein kauniin; sen minä teen.“

Vanhus nosti hänet syliinsä ja suuteli häntä; senjälkeen meni hän työtään jatkamaan.

Eräänä kauniina kesä-aamuna vähän aikaa tämän jälestä näki Tuuti ne molemmat tytöt, jotka olivat seuranneet vanhempiaan Lillin hautajaisissa. Vanhemmalla oli viheriä ruiskukannu kädessään ja sisar kantoi pientä kannellista vasua. Tuuti etäämmältä heitä seurasi ja näki heidän menevän haudalle päin; samassa he katsoivat taakseen ja näkivät silloin Tuutin. Heidän äitinsä oli käskenyt heidän katsoa, jos voisivat häntä tavata, jonka tähden he palasivat ja tulivat hänen luokseen.

„Onko sinun nimesi Tuuti?“ kysyi vanhempi sisar.

„On,“ vastasi Tuuti ujosti.

„Äiti on sinusta kertonut meille,“ lisäsi Viola.

„Ja hän uskoi, että sinä tahtoisit auttaa meitä,“

jatkoj Elli, „me kylvämme ruohon siemeniä Lillin haudalle. Tulehan sinä meitä auttamaan, Tuuti.“

Ja niin he kävelivät kolmen käsi kädessä haudalle. Jotenkin hitaasti kävi heiltä kylväminen. Ja kun nuo pienet ruskeat siemenet vihdoinkin olivat maassa ja niitä oli käsin silitetty ja taputeltu, sanoi Viola, että kylvöä piti kastella myös.

„Tuuti,“ sanoi hän, „tiedätkö mistä voisimme saada vähä vettä?“

Tuuti juoksi heti kannu kädessä portin luona olevalle vesiraanalle ja palasi kannu täynnä vettä. Ja Viola huolellisesti kasteli maata, jonne siemeniä oli kylvetty.

„Tätä pitäisi kastella joka päivä,“ puheli hän sitä tehdessä, „puutarhuri kastelee joka päivä vastakylvetyt kukkamaat meidän kotona. Siemenet eivät voi itää, jos ne eivät saa vettä; eikös niin, Elli? Miten me ehdimme tulla tänne joka päivä?“

„Saanko minä kastella niitä?“ kysyi Tuuti.

„Tahtoisitko tehdä sitä?“ sanoi Viola. „Se on hyvä ehdotus; eikös ole, Elli?“

„On kyllä,“ vastasi sisar; „me voimme jättää kannun Tuutille.“

„Mutta sinun tulee pitää kannu kylläksi korkealla,“ lisäsi Viola, „ja kastella hyvin varovaisesti, etteivät siemenet valu pois. Voitekohan tehdä niin?“

„Voin kyllä,“ sanoi Tuuti juhlallisesti, ikäänkuin hän olisi saanut hyvin tärkeän tehtävän. — „Pitääköhän pikku tyttö siitä?“ kyseli hän heidän lähtiessään haudalta.

„Mikä pikku tyttö?“

„Teidän pikku tyttönne,“ vastasi Tuuti nyykäytäten päätään haudalle päin.

„Tarkoitat Lilliä,“ huomasi Elli. „Kyllä hän siitä pitäisi, jos hän vain tietäisi että sitä teet; mutta tuskinpa hän siitä tietää.“

„Ehkä Jesus antaa hänen lentää alas katsomaan, huomautti Viola.

„En minä luule, että hän tahtois tulla tänne alas,“ tuumasi Elli, „hänellä on paljo kauniimpia kukkia siellä, jossa hän on.“

„Onko hän sitte varmaan taivaassa?“ sanoi Tuuti ja seiso i aivan hiljaa katsoen tutkivaisesti molempiin sisariin, niin että hekin pysähtyivät.

„On aivan varmaan,“ vastasi Viola ja näytti melkein pahastuvan, kun Tuuti näkyi sitä epäilevän. „Etkö tiedä sitä, Tuuti? Mutta sinä oletkin niin kummallinen; eikös hän ole, Elli?“

„Anna anteeksi,“ muistutti Tuuti, „mutta minähän näin kuinka mestari Salomo las ki hänet valkeassa kirstussa hautaan ja minä tahtoisin tietää miten hän sieltä tuli pois?“

„Ei hän ole sieltä tullutkaan,“ vastasi Elli.

„Senvuoksi, ettei hän milloinkaan sinne ollut mennytkään,“ lisäsi Viola. „Tiedäthän mitä hän sanoi äidille, ennenkuin kuoli.“

„Eikö hän sitte ollutkaan siellä kirstussa?“ kysyi Tuuti.

„Oli kyllä — ainakin — ei, hän ei ollut siellä — — kun äiti olisi täällä, niin hän selittäisi sinulle. Se oli ainoastaan hänen ruumiinsa, joka oli kirstussa, mutta hänen sielunsa oli jo taivaassa.“

„En minä oikein ymmärrä,“ sanoi Tuuti ja oli aivan pyörällä päästä.

„No, katsos tämä on sinun ruumiisi,“ selitti Viola tarttuen hänen käsivarteensa.

„Eihän se ole kuin käsivarsi vain,“ sanoi Tuuti tullen vielä enemmän hämilleen.

„Niin mutta se kuuluu ruumiiseen. Vaan kaikki mitä voit ajatella ja tuntea, se on sieluasi; mutta sitä et sinä voi nähdä.“

„Voi, jos saisin nähdä sieluni!“ virkkoi pikku Tuuti.

„Sitä et voi milloinkaan; mutta ehkä kerran sentään, kun tulemme taivaasen, voit sen nähdä.“

SEITSEMÄS LUKU.

Pieni, valkea kivipatsas.

Niinpian kun pikku tytöt olivat menneet, kiiruhti Tuuti mestari Salomon luo. Hän löysi hänet toiselta puolen kirkkotarhaa, jossa hän seisoi lapio olalla katselemassa kättensä töitä ja oli juuri lähtemäisillään kotiinsa päivälliselle. Tuuti pisti kätösensä hänen suureen kämmeneensä ja niin he kulkivat vierekkäin tytön kertoessa kaikki tapahtumat sitte eroamisen.

„Sanohan, mestari Salomo, onko sinullakin sielu?“

„Onpa vainen,“ ukko vastasi, „joka ihmisellä on sielu, — se on tietty.“

„Sitte ne panevatkin vain sinun ruumiisi hautaan. Voi, kuinka hauskaa se on, sillä eihän se ole niin vaarallista!“

Kun Salomo ei vastanut mitään, jatkoi Tuuti:

„Eikö sinusta ole hauskaa, että sielusi saa tulla taivaaseen?“

„On kyllä; se kuuluu olevan hyvä paikka,“ vastasi vanhus.

„Kaivatko sinä hautoja taivaassakin?“

„En kaiva, lapseni,“ hän vastasi vetäen suutansa kummalliseen hymyyn. „Ei ole hautoja taivaassa. Siellä ei ole enää kuolemaa eikä surua eikä kyyneleitä.“

Salomo oli tuon oppinut jo äitinsä sylissä ammoset ajat sitte, ja ne muistuvat hänelle nyt mieleen senlaisella selvyydellä, että hän oikein hämmästyi.

Tuuti katsahti häneen kirkkaalla hymyilyllä sanoen:

„Voi, miten ihana paikka se taivas mahtaa olla! Mutta mitä sinä siellä aijot tehdä, mestari Salomo, koskei sinun tarvitse hautoja kaivaa?“

„Siellä lauletaan, arvaan minä — lauletaan kiitoslauluja ja muuta senlaista.“

„En tietänytkään sinun voivan laulaa, mestari Salomo,“ sanoi Tuuti iloisesti, „sinulla on niin käheä ääni, kun puhut ja niin vapisevainen, mutta lauletaan yhdessä ja autetaan toistansa — eikös niin?“

Nyt olivatkin ehtineet Tuutin kodin kohdalle, ja tyttönen juoksi sisälle äitinsä luo.

Ei milloinkaan ole kylvöä huolellisemmin kas- teltu kuin nyt Lillin haudalla. Ja Tuutin riemu olikin suuri, kun hän näki viheriäin orasten nousevan mus- talle mullalle.

Eräänä aamuna näki hän hämmästykseseen kah- den miehen seisovan haudalla pystyttämässä sinne val- keata marmoripatsasta. Tuuti ei lähtenyt niinkauan kuin miehet olivat siellä. Hän seurasi kaikkia heidän liikkeitään ja heidän mentyään, tarkasteli hän kiveä joka taholta, vaikka ei osannutkaan lukea sen kirjoi- tusta. Mutta vanha Salomo luki:

„Lilli Saari.“

„Siinä on pienen tyttömme nimi,“ puhui Tuuti.

„Kuollut 3:na p:nä Heinäkuuta kuuden vuoden ijässä.“

„Eikö siellä ole muuta?“ kysyi Tuuti.

„Odotahan! tässä alasyrjässä on muutamia sa- noja vielä: „Pesty Karitsan veressä.“ Siinä kaikki.“

„Minkä Karitsan?“ kysäsi Tuuti.

„En tiedä. Se on jostain raamatunvärsystä.“

„Tahtoisin kuulla siitä kaikki,“ virkkoi Tuuti kär- simättömästi; „etkö voi sanoa sitä, mestari Salomo?“

Samassa kuului useita ääniä heidän läheltään ja joku sanoi:

„No, se on oikein kaunis; olen iloinen, että se on valmis,“ ja kun kääntyivät, näkivät he pienen tytön isän, joka talutti Violaa kädestä.

Salomo nosti kunnioittavasti lakkia ja vetäysi pois päin, mutta Tuuti jäi haudalle, sillä hän halusi kuulla enemmän noista raamatunsanoista. Herra Saari luki ääneensä: „Puhdistettu Karitsan veressä.“

„Minkä Karitsan?“ kysyi Tuuti avomielisesti.

„Kalliin Herramme Jesuksen veressä, tyttöseni,“ vastasi Herra Saari. „Pikku tyttöni ei milloinkaan olisi voinut tulla taivaasen, jos Jesus ei olisi puhdistanut häntä verellään. Mutta nyt on Lillillä valkeat vaatteet, jotka on Karitsan veressä valaistut. Niin, tyttöseni,“ jatkoi hän taputtaen Tuutin päätä, „ei ole mitään muuta tietä tuonne taivaan kirkkaaseen maahan, sillä sinne ei pääse yksikään synti. Mutta Jesus on rakastanut sinua ja vuodattanut verensä tähtesi, ja Hän voi tehdä sinut valkeammaksi kuin lumi.“

„Tahtooko hän minuakin puhdistaa?“ kyseli Tuuti.

„Tahtoo aivan varmaan, lapseni; siihen saat luottaa. Pyydä, että Hän sen tekisi, niin Hän sen kyllä tekeekin.“

Senjälkeen Herra Saari istahti viereiselle rahille, käski tytöt luokseen istumaan ja opetti heille tämän lyhyen rukouksen: „Pese minua, että minä lumivalkeaksi tulisin.“

Ja tämän rukouksen pikku Tuuti kätki sydämeensä.

Kotimatalla hän luki sen yhä uudestaan ja pitkän päivää hän sitä kertoi. Ja kun Tuutin äiti illalla seisoi lapsensa vuoteen ääressä, kuuli hän hänen unessa vielä pyytävän niin kovaa, että äiti selvään eroitti sanat: „Pese minua, että minä lumivalkeaksi tulisin.“

KAHDEKSAS LUKU.

Satakauno kuihtuu.

Syksy saapui tavattoman aikaisin tänä vuonna. Vinhat tuulet tuivertivat puiden latvoja kirkkotarhassa ja varistelivat maahan keltaisia lehtiä. Sumut ja pit-

källiset sateet seurasivat niitä ja pian pakkanen jäädutti enimmäkseen kukkasat.

Oli jotenkin kylmää ja kosteata päivilläkin kirkkomaalla, mutta Tuuti se vain kuleskeli vanhan Salomostävän rinnalla. Hän näytti laihalta ja kalpealta, ja monasti huomasi Salomo miten hän vilusta väriseisoessaan siinä syksyisellä maalla. Ukko kääri tytön vanhaan päällystakkiinsa, kun tämä istahti jollekin kylmälle hautakivelle hänen työtään katselemaan, ja hän useinkin kehoitti lasta lämpimäkseen hyppimään ja juoksemaan.

Mutta Tuutia ei nyt huvittanutkaan juokseminen niin paljo kuin ennen, sillä hän oli tähän aikaan usein niin väsynyt. Sinne hän vaan laittaasi Salomon viereen ja puheli lapsellisella tavallaan. Ja haudankaivaja oli huvitettu pienen toverinsa seurasta eikä hän tuntenut tavallista alakuloisuuttaan, kun pikku Tuuti oli hänen luonaan. Tämä oli opettanut hänelle pienen rukouksensa ja vanha Salomo saattoi lukea sen yhtä hyvästi kuin hänkin. Tämä rukous ei pitkäksi aikaa milloinkaan jäänyt Tuutin ajatuksista, ja Salomo näki hänen usein polvistuvan puiden välissä kirkkomaalla ja kuuli hänen puhelevan „rakkaan Jesuksen“ kanssa, kuten hän Vapahtajaa nimitti.

Tuutin äiti tuli useinkin hakemaan tyttöänsä kotiin, koska hän huomasi, että tämä ole viime aikoina näyttänyt sairaalta. Hänessä oli paha yskä, joka esti usein unenkin öillä ja se suretti Salomoa päivillä. Vanha haudankaivaja lähti vasta varsin sisäkaupunkiin ostamaan erästä lajia karamelliä, jotka olivat olleet hyväksi avuksi moniaille naapureille; ja hän luuli niiden vaikuttavan samaa hänen pienelle lemmikilleen.

Mutta Tuutin yskä pikemmin huononi kuin parani. Vihdoin vei isä hänet lääkärin luo, joka määräsi rohoja ja käski pitää tyttöä lämpimässä. Äiti piti hänet nyt luonaan huoneessa ja Tuuti ei saanut muuta kuin nyykäyttää päätään ja heittää sormellaan muiskuja Salomolle kun tämä kulki työhönsä ikkunan ohi. Iltasin

tuli ukko häntä katsomaan, sillä lapsi ikävöi nähdä hyvää ystäväänsä.

„Mestari Salomo,“ sanoi hän eräänä iltana. „Nyt tiedän minlaista se on.“

„Mikä sitte, lapseni?“ kyseli vanhus.

„Tuon pienen tytön elämä ja taivas ja Jesus ja kaikki. Onko Hän pessyt sinutkin, mestari Salomo?“

„Enpä tiedä, tyttöseni,“ vastasi haudankaivaja ja loi katseensa maahan, kun Tuuti niin tutkivasti häntä silmäili.

„Jos Hän ei tee sitä, niin et voi päästä taivaasen.“

„Enpä voikaan,“ huohti vanhus. „Minussa on paljo senlaista, joka pitäisi olla toisin — sen kyllä tiedän, lapseni.“

„Tahdothan lukea pientä rukoustani?“ kysyi tyttö.

„Tahdon kyllä. Jumala minua auttakoon!“

Pikku Tuuti tuli päivä päivältä yhä kalpeammaksi; hänen vanha ystävänsä tiesi kyllä sen hetken lähestyvän, jolloin hänen pieni ystävänsä oli eroava, — ja se saattoi hänen sydämensä karvastelemaan.

Viola ja Elli tulivat usein vanhempainsa kanssa häntä tervehtämään tuoden hänelle viinirypäleitä, leivoksia ja virvoittavia juomia. Tuuti tuli iloiseksi heitä nähdessään ja istui usein tuntikausia ikkunan luona heitä odottamassa.

Mutta tuo valkea kukkanen lakastui äkkiä. Tuuti huononi huononemistaan, ja äitikin ymmärsi, ettei hän kauan saanut pitää pienokaistaan. Kipeästi se hänen sydämeensä koski, ja hän koetti hellimmällä tavalla häntä hoitaa ja vaalia istuen usein tuntikausia pitämässä tyttöä sylissään; sillä Tuuti oli niin väsynyt, niin väsynyt, ja hänestä tuntui niin hyvältä saada istua aivan hiljaa ja nojata päätä äitinsä rintaa vasten. Vihdoin tuli pitkä, surullinen päivä, jolloin Tuutin isä jäi pois työstä ja äiti istui liikkumatta lapsensa vuoteen ääressä vuodattaen kyyneleitä ja hiljaa nyyhkyttäen.

Tuli ilta. Tuuti ei ollut puhunut sanaakaan koko päivänä muuta kuin kerran, jolloin oli kuiskannut pie-

nen rukouksensa. Nyt oli vanha Salomokin tullut huoneesen päätettyään päivänsä työn. Hän istahti työn sängyn laidalle ja piteli häntä kädestä. Silloin tämä aukasi silmänsä ja hymyili häntä vastaan.

„Oletko lukenut sitä?“ kysyi hän katsoen Salomoon.

„Lukenutko? Mitä?“

„Pientä rukoustani.“

„Olen, lapseni; olen, Tuuti. Olen lukenut sen monta, monta kertaa. Ja minä ymmärrän nyt, että olen vaivainen, suuri syntinen: mutta minä uskon, että Jesus on antanut minulle anteeksi ja kuollut minun syntieni tähden; minä uskon, että Hän on sen tehnyt.“

„Voi, kuinka olen iloinen,“ kuiskasi Tuuti ja hymyili niin suloisesti sitä sanoessaan.

Salomo jäi sinne istumaan myöhäseen iltaan saakka ja kun hän nousi lähteäkseen pois, sanoi Tuuti heikolla äänellä:

„Minua niin väsyttää; etkö sinä lukisi tänä iltana minun sijassani pientä rukoustani?“

Salomo laskeusi polvilleen vuoteen ääreen; vanhemmat myös polvistuivat ja pikku Tuutin kädet paneusivat ristiin ja silmät sulkeutuivat, vanhan Salomon rukoillessa vapisevalla äänellä:

„Rakas Herra Jesus, pese meitä kaikkia veressäsi, että me tulisimme lumivalkeiksi. Puhdista minua ja Tuutia ja hänen isäänsä ja äitiänsä Jesuksen Kristuksen tähden! Amen.“

Senjälkeen suuteli hän pikku Tuutia ja lähti surullisin sydämin pois. Seuraavana aamuna mennessään työhön, sai hän kuulla pikku Tuutin yöllä kuolleen. „Vai onko pikku lemmikkini poissa,“ valitti hän.

YHDEKSÄS LUKU.

Vanhan Salomon toivo.

Pieni hauta oli taas kaivettava, ja se oli raskaimpia töitä kuin Salomolla milloinkaan oli ollut. Maa tuntui hänestä raskaalta kuin lyijy. Tänä aamupäivänä hän useinkin lepäsi rintansa lapiota vasten ja huokaili, niinkuin ei olisi enää jaksanutkaan työtä tehdä. Hän väliin katsahti ylös haudasta, ikäänkuin olisi odottanut näkevänsä pikku Tuutin tulevan haudan reunalle. Hän oli melkein kuulevinansa hänen iloisen naurunsa ja miten hän sanoi: „etkö tahdo lukea pientä rukoustani, mestari Salomo?“

Mutta tähän olikin pienen Tuutin hauta ja hän oli kuollut. Oi, niinhän ei voinut olla; niin ei voinut olla!

Mutta vanhuksen kaivaessa hautaa tunkeusivat iloisemmatkin ajatukset hänen sieluunsa. Hän oli näkevinänsä pikku Tuutin valkeisin vaatteisin puettuna Jumalan enkelein keskellä Jesuksen läheisyydessä taivaan kodissa. Tuntui sydämelle niin hyvältä tätä ajatella.

Hauta oli lähellä Lillin hautaa. Heidän tuli maata siellä vieretysten — niin oli Lillin isä määrännyt. Sillä hän rakasti Tuutia sen huolenpidon tähden, jota tämä oli osoittanut Lillin haudan suhteen.

Salomo käveli puitten välissä kirkkomaalla, ja vaikka hän oli väyöksissä kumartui hän vähä väliin maahan ottaakseen sieltä jotakin: hän poimi satakauvoja heittääkseen niitä lemmikkinsä hautaan. Niitä ei enää ollut paljo ja hänelle ei ollut helppoa saada niitä poimituksi. Ne näyttivätkin hyvin ränstyneiltä ja pakkasen puremilta, mutta parempia hän ei voinut löytää, ja vapisevin käsin hän niitä hautaan ripisteli.

Oli pieni hautajaissaatto vain. Lillin vanhemmat ja siskot olivat Tuutin isän ja äidin sekä vanhan

Salomon mukana, joka jäi tekemään surullista tehtäväänsä muiden lähdettyä. Hän katseli pientä, valkeata kirstua, joka seiso i siinä satakaunojen ympäröimänä, mutta pian musta multa sen peitti, ja pienet peipot laulelivat laulujaan Tuutin haudan ääressä.

Lillin isä oli tilannut aivan samanlaisen kiven kuin se, joka oli pystytetty hänen pikku tyttänsä haudalle — sileän, valkoisen marmoripatsaan, jonka kylkeen oli kirjoitettu nämä sanat:

PIKKU TUUTI.

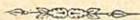
»Pese minua, että minä lumivalkeaksi tulisin.»

Vanha Salomo teeskeli yhä työtänsä — yksin ja usein suruisena. Naapurien mielestä hän kävi kuin unissaan, sillä hän usein katseli ylös taivasta kohti ja hymyili. Sinne ylös Tuutin luo hänen ajatuksensa vähä väliä nousivatkin. Hän joskus oli puiden latvain välistä kuulevinaan hänen kuiskettaankin, ja ne sanat, jotka hän silloin lausui, olivat aina tuon pienen rukouksen sanat.

Siten Salomo tottuikin ajattelemaan Tuutia eläväksi eikä kuolleeksi, ja tämä lohdutti hänen vanhaa sydäntään.

Salomo ei enää tuntenut rauhattomuutta omaa hautaansa ajatellessaan. Eikä häntä huolettanut se, että kuka sitä tulisi kaivamaan. Mutta sen sijaan pysähtyivät hänen ajatuksensa suuren, valkean istuimen edessä ja sen Jumalan Karitsan luona, joka oli kantanut ja ottanut pois hänenkin syntinsä. Silloin hän useinkin pani kätensä ristiin ja huokasi: „Rakas Herra Jesus, pese minua, että minä lumivalkeaksi tulisin — niin pese minua, niinkuin teit pikku Tuutille.“

Pieni Yrjö-veljeni.

Ei siitä voinut olla enää epäilemistäkään; se oli aivan, aivan kuollut! Sen kauniit höyhenet olivat aivan pörröiset ja revytyt; sen kirkkaat silmät liikkumattomat ja himmeät. Kenenkään ei nyt tarvitse mennä kedolle etsimään vesiheiniä ja kiinnittää niitä Sirkun häkkiin. Muistan kuinka se aina nokki noita vihreitä siemeniä pienellä nokallaan. Ja sille, joka sitä hoiti ja ruokki, se viserteli niin kauniisti ja kirkkaasti, ikäänkuin se olisi sanonut: „minä tiedän, kuka minua rakastaa, — se on rakas Helmini, joka aina on hyvä minulle!“

Jos minä nyt poimisin sille vaikka kaikkein paraimmat, makeimmat vesiheinät ja sallaatit, niin se kuitenkin ei lentäisi niitä ottamaan; vaikka panisin kauniimman valkoisen sokeripalan sen nokan eteen, ei se kuitenkin sitä nokkaisi. — Pieni lintuni oli aivau kuollut!

Minä rakastin sitä paljon — enemmän kuin mitään muuta, jota omistin. Se oli tullut niin kesyksi, että se häkistä poissa ollessaan hyppäsi sormelleni ja nokki siemenen huuliltani. Ja kerran, kun olin kipeä, tunki se huoneeseni, istui sänkyni sarjalle ja katseli minua pää kallella ja oi, kuinka kauniisti se lauloi! Minä tunsin, että se iloitsi, kun taas pitkän ajan päästä sai nähdä minut — ja nyt — pieni lintuni oli kuollut.

Minä en itkenyt, en valittanut; olin vaan vihainen ja kiivas. Minä raivosin ja riehuin, ja potkin jaloilani lattiaa; ja kaikki kovat sanat, joita tiesin, heitin yhtä monen kiven lailla vasten pientä Yrjö-veljeäni.

Hän oli vaan kuuden vuoden vanha; pieni, rakastettava, tuntehikas poika, jota kaikki rakastivat ja äitimme aina hemmotteli. Hän oli niin peloissaan, kun seisoi siinä edessäni pitäen kuollutta lintusta pienessä kädessään, että hänen kasvonsa olivat aivan valkeat — niin valkeat kuin lumi; ja hänen suurista sinisistä

silmistään, jotka olivat täynnä surua ja pelkoa, putosi kyyneleitä aivan sateena alas. Mutta minulla ei ollut sääliä. Näin tuon pikku poikasen vapisevan päästä varpaisiin asti, kun katkerimmalla tavalla toruin häntä hänen huolimattomuudestaan, — hän kun oli avannut häkin oven ja antanut Sirkun lentää huoneesen, vaikka kissa oli siellä.

„Oi Hemmi, Hemmi; Hemmi kulta! Minun on niin paha mieli, — niin, niin paha mieli; on niin paha mieli, etten tiedä, mitä minun pitää tehdä! Anna anteeksi minulle, Hemmi kulta, anna anteeksi vaan tämä ainoa kerta!“ niin nyyhkytti pikku Yrjö-veljeni.

Mutta minä en tahtonut kuulla hänen sanaakaan puhuvan, vielä vähemmin tahdoin anteeksi antaa!

„Sinä surmasit lintuni! sinä olet paha, tottelematon poika! Minä kielsin sinua koskaan avaamasta häkkiä, ja nyt on rakas, rakas lintuni kuollut! En tahdo sinusta enää koskaan pitää!

Joku laski kätensä olkapäälleni ja vastapäätä vihasia punastuneita kasvojani näin äitini lempeät silmät.

„Helmi-lapseni, koska sinä opit voittamaan tuon peloittavan kiivaan luontososi? — Olen hyvin surullinen siitä, että pikku Sirkku on kuollut; mutta rakkaani, älä toki puhu noin kiivaasti pienelle veikollesi.“

Olin liiaksi suuttunut kuullakseni hänen rakastavaisista varoitustaan.

„Hän on surmannut lintuni!“ huusin minä; „hän on paha, tottelematon poika; en rakasta häntä yhtään!“

„Oi äiti!“ puhui Yrjö herttaisella ja surullisella äänellä, „en tahtonut sitä surmata! Minä olin hyvin paha; avasin häkin oven ja Sirkku tuli ulos ja hypäsi pöydälle; samassa näin, että kissa oli tullut sisään ja aivan kuin tiikeri se ryntäsi Sirkun päälle. Minä pelästyin niin hirmuisesti, että juoksin nurkkaan ja peitin kasvot käsiini, ja kun taas katsoin ylös, seisoi Kaisa siinä, jossa sinä nyt, ja piti sitä kädessään — ja sen keltaiset höyhenet olivat aivan verisiä — ja, oi äiti! äiti! mitä minä teen?“

Hän juoksi äidin syliin, veti häntä kaulasti, itki ja vaikeroi.

Äiti raukka! Minä kuulin hänen raskaasti huohattavan, kun hän laski Yrjön alas sylistään ja kyykistyi lattialle hänen viereensä, pitäen hänen kylmistä käsistään kiini, jotka vieläkin vapisivat.

„Yrjö,“ sanoi hän ja ääni vapisi liikuttavaisesti hänen puhuessaan; „sinä olet ollut hyvin tottelematon, mutta sinua on jo kylliksi rangaistu, ett'en minä tarvitse sinua enää rangaista. — Pyydä Helmiltä vielä anteeksi sitä ikävää, jonka hänelle olet saattanut.“

Hän loi äitiin senlaisen silmäyksen, joka ilmaisi kysymyksen: luuletko, että hän voi antaa anteeksi? otti pöydältä Sirkkuraukan, suuteli pienellä ruusu-suullaan sen keltaista päätä ja tuli sitte ikkunan luo, jossa minä seisoin jäykkänä ja suruisena.

„Hemmi-kulta! minun on niin ikävä, — anna anteeksi ja suutele minua, Hemmi kulta!“

Hän kohotti ylös pieniä käsivarsiaan ja tahtoi kietoa ne kaulani ympäri sanoen yhä, „Suutele minua Hemmi, minun on niin ikävä!“

Mutta minun jäykkä luontoni ei sulanut. „Mene pois,“ sanoin ja käänsin selkäni noille rukoileville silmille ja tuskastuneille kasvoille.

Silloin äiti nosti poikansa syliinsä ja he menivät pois yhdessä. Mutta ovella pikku Yrjö tahtoi alas hänen sylistään. Hän juoksi luokseni, katsoi vielä kerran minuun, ja nyyhkytti:

„Suutele minua, Hemmi. Suutele minua!“

Ja — minä en tahtonut!

Minulla ei ollut sisaria ja Yrjö oli minun ainoa veljeni. Minä rakastin veljeäni; rakastin häntä paljon, paljon; mutta kun hän antoi kissan viedä minun pienen lintuni, rakkaan keltaisen Sirkkuni, unohdin minä kokonaan, miten Yrjö oli minulle rakas ja kuinka hauskaa meillä oli yhdessä. Ja minä en antanut hänelle anteeksi; en suudellut veljeäni.

Kun äiti poikansa kanssa oli mennyt, rupesin

itkemään, katkerasti itkemään. Kyyneleeni nyt juoksivat enemmän katumuksesta kuin surusta. Tunsin, että olin kovuudellani pahoittanut äidin mieltä ja se tieto oli katkera. Kenkään ei lähestynyt huonetta pitkään aikaan; siellä istuin minä vaan kyykistyneenä nurkassa ja pieni Sirkku makasi pöydällä. Sitte kuulin, kuinka palvelustyttöme viereisessä huoneessa puki päällysvaatteet Yrjön päälle.

„Nyt mennään, Yrjö,“ sanoi hän.

„Minun täytyy vielä mennä Helmin luo,“ sanoi Yrjö.

„Mitä joutavia! En minä jouda odottaa,“ vastasi palvelustyttö ja veti häntä kädestä porstuaan. Yrjö ehti vaan pilkistää minuun oven raosta ja niin he menivät.

Oi rakas veljeni, ainoa suloinen veljeni! olenkohan taivaassa näkevä sinun hellät kauniit silmäsi katsovan minuun samanlaisina kuin silloin?

Talomme oli suuren valtakadun varrella. Ikkuna siinä huoneessa, jossa istuin, oli kadulle päin. Minä näin heidän molempain kävelevän kaupungille, en tieninyt minne, ja pian he olivat sekaantuneet ihmispaljouteen ja katosivat näkyvistäni.

Minä rupesin tuntemaan katumusta. Kiivas luontoni alkoi asettua. En ollut siltä vähemmin surullinen Sirkun kuolemasta, se suru oli vielä sama kuin ennen, mutta minä rupesin katumaan sitä, että olin ollut niin kova Yrjölle. Muistin hänen rukoilevia, kalpeita, surullisia kasvojaan ja miten herttaisesti hän oli pyytänyt anteeksi — ja minä itkin ja nyyhkytin.

„Tahdon suudella häntä kohta, kun hän tulee kotiin,“ ajattelin ja samassa tuli äiti huoneeseen.

Taisin nähdä hänen silmistään, että hän oli itkenyt. Hän istui viereeni ja veti minut likelle itseänsä.

„Helmi,“ sanoi hän, „kuinka olet pahoittanut minua, lapseni! Sinä olet ollut hyvin kova Yrjölle. Hän teki tosin pahasti laskiessaan linnun häkistä, mutta hän ei tehnyt sitä pahuudesta. Ja, oi! Miten taisit olla suutelematta tuota rakasta, hyvää poikaa?“

Suruissani ja häpeissäni kätkin kasvot käsiini.

„Näen, että olet surullinen, rakkaani,“ alkoi hän puhua, mutta minä heittäysin polvilleni hänen eteensä ja painoin nyyhkyttäen pääni hänen syliinsä.

Oi, kuinka hellä ja hyvä hän oli, mun oma äitini, kun hän siinä minua rakastettavalla tavalla puhutteli!

„Tiedätkö, mihin Yrjö-veljesi on mennyt?“ sanoi hän, kun olin vähän tyyntynyt. Hän pyysi minua avaamaan säästöpankkinsa ja sieltä ottamaan kaikki hänen kootut penninsä ja sitte hän pyysi päästä ostamaan kaupungista Helmi-siskolleen toista kanarialintua.“

Rakas, pikku Yrjöni! senvuoksi hän kyyneltenkin läpi hymyili, kun ovesta minuun katsoi.

Äiti ja minä istuimme ikkunassa, katsellen usein kadulle ja odottaen Yrjöä pian kotiin tulevaksi. Alkoi jo hämärtää; kansaa kulki paljon kadulla, että tuskin tai-imme eroittaa Yrjöä, jos hän olisi ollutkin heidän joukossaan.

„Tuolla he tulevat,“ huudahdin viimein ja äiti avasi ikkunan selvemmin heitä nähdäksemme.

Nyt he olivat kadun toisella puolella, juuri vastapäätä. Yrjö huomasi meidät, taputteli pieniä käsiään ja osoitti lintuhäkkiä, jota palvelustyttö kantoi. Katsoen ylös ikkunaan meitä kohti, alkoi hän kiiruusti juosta kadun poikki . . . Samassa tultiin rajusti ajaen suurilla vankkureilla; ja sitte kuului huuto ja toinenkin, ihmisiä tuli huutaen, juosten sieltä ja täältä ja sitten . . . — vankkurit olivat ohitse ja jotakin makasi keskellä katua . . .

Samassa tuli äitini juosten — hän nosti hänet katukiviltä — hän kantoi hänet ylös portaita — hänen rintaansa vastaan lepäsi tuo kultakiharainen pää, joka nyt oli yhtä verinen kuin Sirkunkin.

Niin, pieni Yrjö oli kuollut! Minä en milloinkaan saanut antaa hänelle suuteloita, jota hän oli pyytänyt. En voinut milloinkaan parantaa mitä olin rikkonut.

Jossakin, tuon surulla täytetyn talon pimeässä nurkassa istui kyyryissänsä sinä iltana tuo kaksitoista-

vuotias tyttö; hän vapisi ja nyyhkytti katkerasti tietäen, että sovituksen aika oli ohi, tuntien pienessä sydämässään polttavan pistoksen, joka oli seuraava häntä kaikkina nuoruutensa päivinä, koko elämänsä aikana.

Minä olen nyt vanha nainen; usein, usein, vielä muistan haikealla mielellä tuota surullista tapahtumaa lapsuuteni ajalta. Suruni minua painoi, mutta se ei kuitenkaan saanut painaa minua alas toivottomuuteen. Tunsin, että olin tehnyt syntiä, mutta tiesin myös, että meillä oli Vapahtaja, joka oli sovittanut syntimme. Häneen turvaten uskalsin lähestyä taivaallista isääni. Mutta usein vielä rukoilen Häntä Davidin lailla: „Älä muista minun nuoruuteni syntejä ja ylitsekäymistäni; mutta muista minua sinun laupiutes jälkeen, sinun hyvyytes tähden, Herra.“ — Ja Hänen kalliista armostaan toivon vielä pääseväni taivaasen ja saavani nähdä veljeni Yrjön anteeksi-antamuksen hymy huulillaan.

Iso-isän kertomus.

„Minulla on jotain teille kerrottavaa, poikaseni,“ sanoi vanha iso-isä eräänä päivänä kolmelle lapsenlapselleen, jotka olivat kokoontuneet hänen nojaatuolinsa ympärille leimuavan valkean ääreen. Se tapaus on minun omasta lapsuudestani.

„Kerro, rakas iso-isä,“ huudahtivat kaikki kolme yht'aikaa. Ja iso-isä kertoi:

Kun olin kahdentoista vuotias, palasin eräänä iltana koulusta. Minulla oli kova kiire. Olin jäsen eräässä pienessä lauluseurassa ja minun täytyi kiireesti

juosta kotiin, jotta ehtisin pukeutua ja ajoissa ehtiä lauluseuraan.

Kotini portilla tuli isä minua vastaan kirje kädessä.

„Heikki,“ sanoi isä, „viehän tämä postiin. Se on tärkeä kirje, sen täytyy tänä iltana olla postissa.“

Postikonttoori oli etäällä. Ymmärsin heti, että minun piti nyt jäädä pois rakkaasta lauluseurasta. Iski ensin mieleeni, että minäpä pyydän, ettei tarvitsisi mennä. Mutta Jumala auttoi minua, etten sitä tehnyt. Isäni oli hiljainen ja kärsivällinen mies. Tiesin että hän olisi itse mennyt, jos minä olisin estellyt. Ja hän oli viime aikoina ollut hyvin heikko. Rohkaisin mieleni ja sanoin ystävällisellä äänellä: „Kyllä menen, isä kulta.“

„Kiitos, Heikki,“ sanoi hän ja ojensi minulle kirjeen. „Olin aikonut mennä itse, mutta olen tänä iltana hyvin väsyksissä.“

Otin kirjeen mennäkseni. Isäni tuli muutamia askeleita minua saattamaan. Kun hän palasi, laski hän kätensä olkapäälleni ja sanoi: „Kiitos, Heikki, sinä olet aina ollut hyvä vanhalle isällesi.“

Kiiruhdin postiin ja palasin kotiin. Kun tulin sisälle, kohtasi minua hämmästyks ja pelko. Lääkäri oli vasta saapunut. Isäni oli heti minusta erottuaan saanut halvauksen. Muutamia minuuttia sen jälkeen oli hän kuollut. Viimeiset sanat, joita hän lausui, olivat minulle sanotut: „Kiitos, Heikki, sinä olet aina ollut hyvä vanhalle isällesi.“

Monta monituista kertaa olen sen jälkeen Jumalaa kiittänyt, että Hän auttoi minua sinä hetkenä. Miten katkera muisto olisi jäänyt koko elämäksi, jos olisin silloin estellyt palvelemasta isääni. Mutta sen sijaan on vielä tänään suloista muistaa näitä kalliita sanoja: „Sinä olet aina ollut hyvä vanhalle isällesi.“

Olkaa vaan aina hyviä ja ystävällisiä keskenämme, poikaseni, niin päätti vanha iso-isä kertomuksensa. Ei mikään ole ikävämpää muistaa kuin pahat sanat ja tylyt teot.

Ellin keino.

„Mitä sinä teet, Elli, kun tehdään toisella lailla, kun sinä tahdot ja kun suuttumus tahtoo tulla?“ Niin kysyi eräs vanhempi tyttö viisivuotiaalta Elliltä.

„Minä pidän huulet kiini ja ummistan silmät kiini niin kovaa kuin vain voin ja sitte pyydän Jesusta, että Hän tekisi minut kiltiksi.“

Elli tiesi keinon. Ja hän myös teki sen mukaan. Kunpa kaikki pienet pojat ja tytöt tekisivät niinkuin Elli, kun suuttumus tahtoo tulla.

Kaunis toivotus.

Joukko lapsia istui koossa. Yksi heistä kysyi: „Mitä kukin teistä mieluisimmin toivoisi?“

Yksi toivoi yhtä, toinen toista. Jaakko, pieni yhdeksänvuotias poika, kuunteli vähän aikaa; sitte hän sanoi: Minä toivon, että voisin olla tekemättä syntiä.“

Jaakko rakasti Jesusta ja hän tiesi, että synti suretti rakasta Vapahtajaa. Senvuoksi hänen suurin halunsa oli jättää kaikki pahuus.

Asuuko Jesus täällä?

Eräs pieni tyttö sai seurata äitiään rikkaan rouvan luo likeiseen kaupunkiin. Hänen kotinsa oli köyhä, matala mökki ja nyt hän oikein ihasteli, kun rouva

näytteli hänelle huoneitaan. Ne olivat niin suuret ja loistavat. Silkkiä ja samettia oli huonekalut ja kaikeinlaiset kalliit koristukset kaunistivat huoneita. Tyttö ihastui aivan ylen määrin tästä ihanuudesta ja huudahti viimein iloisena:

„Oi, voi, miten kaunista täällä on! Kuinka hauskaa mahtaa olla Jesukselle asua täällä, kun täällä on niin kaunista. Tuleeko hän useinkin tänne? Jesus tulee meillekin, vaikka meillä ei ole mattojakaan lattialla. Kuinka hauskaa Jesuksella mahtaa olla täällä!“

Hieno rouva, joka ei tuntenut Herraa Jesusta, ei vastannut tytölle; senvuoksi tämä taas kysäsi:

„Tuleeko Jesus usein tänne?“

Rouva punastui, kyynel herahti hänen silmiinsä ja hän vastasi: „Ei, ystäväni, Jesus ei tule tänne.“

Pieni tyttö katsoi hämmästyneenä rouvaan. Hänen tuli paha mieli ja surullisena hän juoksi äitinsä luo keittiöön. „Äiti kulta,“ pyysi hän, „emmekö pian mene kotiin; en tahdo olla näissä kauniissa huoneissa, koska Jesus ei käy täällä.“

Samana iltana vielä rikas rouva kertoi miehelleen tytön puheen. Tämä koski heidän kumpasenkin sydämeen. Jonkun ajan kuluttua tulikin Jesus heidän kotiinsa vierailemaan.

Ei kelpaa mihinkään.

Pyhäkoulussa oli opettaja puhunut siitä, että tärkeintä ihmisen elämässä on tuntea ja rakastaa Jumalaa ja elää hänen kunniakseen. Hän osoitti heille, että ihmisen elämä oli aivan turhuutta, jos hän ei täytä tätä tarkoitusta. Selvitykseksi näytti hän heille kellonsa.

„Mitä tarkoitusta varten on tämä kello tehty?“

„Että se näyttäisi aikaa,“ huudahtivat kaikki lapset.

„Mutta jos se ei näytä aikaa eikä sitä voida korjata, niin että se aikaa osoittaisi, mihin se sitte kelpaisi?“

„Se ei kelpaisi mihinkään,“ vastattiin. Senjälken otti opettaja esiin lyijykynän ja sanoi: „Mitä tarkoitusta varten on tämä kynä tehty?“

„Kirjoittamista varten,“ vastasi luokka.

„Mutta jos lyijy putoaisi pois, niin ettei sillä voitaisi kirjoittaa, mihin se sitte kelpaisi?“

„Ei mihinkään,“ vastasivat lapset.

„Mitä tarkoitusta varten on tämä puukko tehty?“

„Sillä vuollaan,“ huudahtivat lapset.

„Jos terä siitä särkyisi, mihin se kelpaisi?“

„Ei mihinkään, ei mihinkään.“

„Kello, kynä, puukko eivät siis kelpaisi mihinkään,“ jatkoi opettaja, „ellei niitä voisi käyttää siihen tarkoitukseen, johon niitä on tehty.“

Tämän ymmärsivät lapset hyvästi.

„Hyvä on, lapsukaiseni. Sanokaapa minulle miksi on sitte pieni tyttö ja poika tehty?“

Lapset vaikenivat ja katselivat toisiansa. Ja opettaja jatkoi: „Eikö kukaan teistä muista minkä sanoin olevan tärkeimmän ihmisen elämässä?“

Jo he sen muistivat. Monet äänet nyt vastasivat. se on tärkeintä, että opimme tuntemaan ja rakastamaan Jumalaa ja elämme hänen kunniakseen.“

„Aivan niin, pienet lapseni,“ sanoi opettaja. „Mutta jos pieni tyttö tai poikanen ei tunne Jumalaa, ei rakasta Häntä eikä elä Jumalan kunniaksi, mihin hän siis kelpaa?“

Lapset vaikenivat. He eivät hirvinneet nyt sanoa noita julmia sanoja, „ei mihinkään,“ kun kysymys oli heistä itsestään. Ja opettaja lisäsi: „En ihmettele, ettette nyt niin vapaasti voi sanoa sitä, minkä todeksi tiedätte. Mutta muistakaa ja kätkekää sydämeenne, että elämämme on turhaa, jos emme tunne ja rakasta Jumalaa ja elä hänen kunniakseen.“

Jumalan totuus on keihäs ja kilpi.

Seitsemännellätoista vuosisadalla oli Englannissa kiiwas sisällinen sota. Silloin antoi valtakunnan mainehikas suojelija, Olivier Cromwell, käskyn, että kaikkien sotilasten tuli ottaa patruunataskuunsa raamattu.

Jumala ei suinkaan voinut suosiolla katsoa miten väärin hänen sanaansa usein käytettiin. Kuitenkin käytti Jumala tätä tilaisuutta vetämään luokseen useata tuhlaajapoikaa, joka oli vaeltanut kaukana Hänestä synnin ja mailman palveluksessa. Tahdon tässä kertoa yhden esimerkin.

Eräs nuori mies, joka oli elänyt suurissa synneissä, otti paikan sotaväessä. Siellä hän toivoi vielä vapaammasti saavansa syntiä harjoittaa.

Kerran tämä mies komennettiin linnoitusta valloittamaan. Kokonainen päivä oteltiin aamusta iltaan suurissa vaaroissa. Hän palasi sieltä kuitenkin terveenä. Kun hän majapaikassaan avasi patruunataskunsa, näki hän että raamatun kannessa oli reikä. Ensin hän ei tietänyt mistä se oli siihen tullut. Ihmetellen hän avasi kirjan ja huomasi silloin kuulan, jota oli aijottu hänen selkäänsä lävistämään, mutta joka sen sijaan oli syventynyt kirjan lehtiin.

Hän katseli tarkemmin ja huomasi kuulan tungenneen Salomonin saarnaajakirjaan asti. Yhdennentoista luvun yhdeksännen värsyn kohdalle se oli pysähtynyt. Tämä värsy kuuluu näin: „Niin iloitse nyt, nuorukainen, lapsuudessas; anna sydämes iloinen olla nuoruudessas: tee, mitä sydämes käskee ja silmilles on kelvollinen ja tiedä että Jumala kaikkein näiden tähden sinun *tuomion eteen* asettaa.“

Epäilemättä se oli juuri Herran sormi, joka tämän kuulan kautta osoitti näitä totisia sanoja kevytmielille sotilaille. Hän ensin luki ne uteliaisuudesta, mutta ennen pitkää tunkivat ne hänen omaantuntoonsa.

Hän näki ikäänkuin synkkänä tauluna kaikenlaiset syntinsä, mutta hänen uskonsa silmät näkivät toisenkin kuvan — ristin Golgatalla, jossa vertaan vuodatti Jumalan Karitsa. Tässä pyhässä veressä sai hänkin puhdistusta, sai syntinsä anteeksi.

Ajattelemattomasta nuorukaisesta tuli totinen, rehellinen kristitty. Usein kuultiin hänen senjälkeen sanovan: rakasta raamattuani saan kiittää siitä, että niinhyvin ruumiillinen kuin henkinen elämäni pelastui.

Kahleissa oleva armahtaja.

Vihreällä Irlannin saarella ovat perunat tärkein elatus köyhemmälle kansalle. Jos näistä tulee kato-vuosi, niin tulee nälänhätä. Vuosina 1845 ja 1846 siellä ei perunoita saatu, senvuoksi tulikin puute ja nälkä koko maahan.

Pienessä kylässä läntisessä Irlannissa asui autiolla seudulla köyhä leski, jonka ainoana perintönä mieheltään oli kaksi tervettä tyttöstä. Toinen heistä oli viiden, toinen kolmen vuotias. Suurella vaivalla ja työllä ansaitsi hän kahtena ensimmäisenä vuonna miehensä kuoleman jälkeen ruokaa pienokaisilleen. Rasituksesta ja huonosta ruuasta hän vähitellen heikontui ja vaipui sairaskuolemaan, kunnes kuolema siirsi hänet parempaan elämään.

Köyhyys oli niin suuri tällä paikkakunnalla, ettei mitään saatettu tehdä näille orpolapsille. Kaikki naapurit kärsivät nälkää ja heidän täytyi liian usein kuulla omien lapsiensakin nälkää itkevän.

„Kun saisimme heidät Kilburniin“, sanoi eräs naapuri heidän palatessaan haudalta lasten äitiä saattamasta. Se kylä oli peninkulman päässä ja siellä asui lasten setä, joka suinkaan ei voisi kieltää apuaan.

„Mutta siellä on yhtä kurjaa kuin täällä,“ toinen vastasi.

„Ei siellä kuitenkaan kurjempaa liene,“ arveli kolmas, „kuin täällä, jossa ei muu heitä odota kuin nälkään kuoleminen. Jos me lähetämme heidät sukulaisten luo, niin olemme tehneet velvollisuutemme.“

Päätettiin siis lähettää lapset Kilburniin jo seuraavana päivänä, sillä sinnepäin muutenkin lähti eräs ajuri. Hän lupasi ottaa kuormansa päälle lapset, joista toinen — Ella — oli seitsemän ja Maria viidenvuotias. Lapset olivat hyvin arkoja ja pelokkaita; hiljaisina ne rattailla toistensa likellä kyhnöttivät. Ajuri heihin tuskin vilkaisikaan.

Keskellä päivää saapuivat he tienhaaraan, jossa ajuri käski heidän laskeutua maahan. Hän osoitti heille vasemmalle menevää tietä ja käski kulkea sitä aivan suoraan, niin kyllä parin tunnin perästä olisivat perillä. Senjälkeen ajoi hän eteenpäin. Lapset nyyhkyttivät hyvästinsä ja jäivät katselemaan pois-ajavaa kuormaa. Sitte he alkoivat itkeä kumpanenkin.

Elli ensin itkusta taukosi. Hän suuteli pientä sisartaan, joka oli istunut tien viereen ja sanoi: „Mari, nouse nyt; emme saa jäädä tänne, jos mielimme Kilburniin. Lähdetään nyt!“

„Minulla on niin nälkä!“ itkerehti pikku Maria. „En ole syönyt koko päivänä.“ Ja he alkoivat jälleen itkeä kumpanenkin, sillä Ellin oli yhtä nälkä.

Lapset olivat hyvin voimattomia ja he saattoivat vain hitaasti tepastella eteenpäin. Käsi kädessä he kävelivät. Vihdoin Ellin mielestä punainen talo pilkotti esiin puiden välistä. Mutta kauan aikaa kului ennenkuin he portille saapuivat ja näkivät edessään sievän talon. Arasti he poikkesivat pihaan — he eivät milloinkaan ennen olleet kerjänneet, vaikka olivatkin olleet köyhät. Lähemmäksi tullessaan kuulivat he huoneesta vihaista puhetta. Ovi lenti auki ja palvelija riensi ulos. Kohta hänen perässään tuli isäntä portaille ja huusi vielä muutamia vihaisia sanoja pal-

velijalle. Lapset seisoivat hämmästyksestä vavisten eivätkä he suinkaan tyyntyneet, kun ukko heille ärjäsi:

„No mitäs teillä on asiaa?“

Lapset eivät uskaltaneet vastata.

„Ettekö osaa puhua?“ huusi hän vielä äkäisemmästi.

Elli viimein sai sanat suustaan. „Ettekö antaisi meille jotain syötävää, — edes pieni, pieni leivänpala tai yksi peruna?“

„Kas, enkö arvannut!“ pilkkasi isäntä. „Tiesinhän, ettette olisi muuta kuin kerjäläisiä, vaikka teitä ei ennen ole näillä seuduin näkynyt. Meillä on kyllä tarpeeksi kerjäläisiä ennestään. Ei meillä ole itsellämmeäkään leipää. Menkää matkoihinne heti!“

Lapset pelästyivät ja rupesivat itkemään.

„Ei auta itku,“ sanoi isäntä; „menkää vanhempienne luo ja käsketekää heidän teitä elättää!“

„Vanhemmat ovat kuolleet,“ nyhkytti Elli.

„Sitä minäkin,“ vastasi isäntä. „Kun lapsia lähetetään kerjuulle, ovat aina heidän vanhempansa muka kuolleet, ainakin isä. Se on valhetta vaan. Menkää tiehenne!“

„Emme ole syöneet koko päivänä,“ sanoi Elli rukoilevaisesti. „Olemme niin väsyneet, emme jaksa kävellä enää. Antakaa muutamia leivänmurusia edes!“

„Täällä ei saa kerjätä!“ huusi isäntä ja meni sisälle ja lyödä rämäytti oven kiini. Siinä he seisoivat eivätkä tietäneet neuvoa. Samassa näki pieni Maria jotain toisessa päässä pihaa ja hiipi sinne. Siellä oli hirveän vihainen koira koppinsa ääressä kahleissa. Sillä oli puukupissa ateria, jota se vasta oli alkanut syödä. Elli tuli sinne ja kun hän näki liemessä leipäpalasia ja perunoita, ei hän voinut nälissään muuta kuin mennä ottamaan.

Koira oli tottumaton senlaisiin vieraisiin; se katsoi kummastuneena lapsiin. Se väistyi muutamia askeleita taaksepäin, pani maata kopin katolle ja katseli sieltä lapsia, jolle hän jätti vasta saadun ateriansa.

Silloin isäntä katsoi ikkunasta nähdäkseen menivätkö lapset ja samassa hän koputti ikkunaan, juoksi portaille ja huusi: „ettekö näe koiraa? Se repii teidät palasiksi!“

Tämä koira oli tunnettu julmuudestaan. Ei kukaan uskaltanut tulla lähelle; töin tuskin uskalsi kyökki-piika sille ruuan viedä. Ensi tuokiossa ei siis isäntä ehtinyt ajatella muuta kuin tuota julmaa vaaraa, johon lapset olivat joutuneet.

Mutta hän vaikenä ja tunsä itsensä kuin naulatuksi maahan. Koira meni likemmäksi lapsia, nuuski heitä ja katsoi milloin lapsia, milloin isäntää, ikäänkuin se olisi sanonut: „älä aja pois vieraitani!“

Tätä nähdessä alkoi isännässä muutos tapahtua; pitkiin aikoihin hän ei ollut kyyneltä vuodattanut, mutta nyt tipahti kuuma kyynel alas karkeita kasvoja pitkin hänen takilleen. Hiljaisella äänellä hän vihdoin virkahti pelästyneille lapsille:

„Oletteko todella niin nälkäisiä, että saatatte syödä koiran ruokaa? Tulkaa sisälle, niin saatte ruokaa miten paljo haluttaa.“

Hän otti heitä kädestä ja talutti tupaan. Koira oli saattanut isännän häpeemään. Eläin saattoi ihmistä häpeemään. Isännän sydäntä liikutti tämä näkö, hän katui tyhmää käytöstään ja nyt koetti hän sovittaa syntiään. Hän istutti lapset pöytään, kyseli ystävällisesti heidän nimiään.

„Minun nimeni on Elli,“ sanoi vanhempi, „ja sisareni nimi on Maria.“

„Milloin ovat vanhempanne kuolleet?“

„Isä kuoli kaksi vuotta sitte, mutta äiti kuoli muutamia päiviä sitte.“ Ja tytöt äitiä muistelllessaan alkoivat itkeä.

„Älkää itkekö, pienet lapset!“ lohdutti isäntä. „Jumala kyllä jollain tavalla teistä huolen pitää. Mutta mistä te sitte olette?“

„Longhreasta,“ vastasi Elli.

„Longhreastako?“ kysyi mies ihmetellen. „Sepä on kummallista. Mikä oli isänne nimi?“

„Martin Sullivan,“ kuului vastaus.

„Mitä — Martin — Sullivan!“ huudahti mies, nousi seisoalleen ja tähysteli lapsia. — Hänen kasvonsa punastuivat, kyyneleet taaskin nousivat silmiin. Hän otti nuoremman tytön syliinsä ja suuteli häntä. Lapsi pelästyi ja pyrki pois sisarensa luo.

„Tiedättekö kuka olen?“

„Emme,“ vastasi Elli.

„Kuinka tiesitte tulla juuri minun luokseni? Lähettikö joku teitä tänne?“ kyseli isäntä.

„Ei lähettänyt. Mutta meidän piti mennä Kilburniin, jossa setä asuu. Ihmiset sanoivat, että hän meitä kyllä hoitaisi. Mutta en sitä usko, sillä äiti sanoi häntä kovaksi mieheksi.“

„Äitinne oli oikeassa,“ sanoi isäntä. Mutta mitä teette, ellei hän ota teitä vastaan?“

„Meidän ehkä täytyy nälkään kuolla,“ vastasi Elli.

„Ette milloinkaan saa nälkää nähdä! Armelias Jumala on säälinyt teitä ja Hän on käyttänyt julmaa eläintä taivuttamaan setänne kovaa sydäntä. Ja sen vuoksi ei hän milloinkaan teitä hylkää.“

Lapset hämillään tuijottivat isäntään. He eivät ymmärtäneet hänen sanojaan, kunnes hän virkkoi:

„Te aijotte lähteä Kilburniin. Te olette siellä jo! Minä olen setänne. Ja koska nyt tiedän teidän olevan veljeni lapsia, niin tahdon teitä holhoa kuin omiani!“

Vähän ajan perästä he olivat kuin kotonaan tässä talossa. Armollinen Jumala oli johtanut heidän askeleensa tänne; Hän vihaisen koiran kautta opetti isännälle ystävyyttä ja armeliaisuutta. Hän, joka on isättömien Isä, ei ollut heitä hyljännyt. Hänen oikea kätensä voi kaikki muuttaa.

Lapsi löi äitiänsä.

„Äiti, saanko äiti?“ kyseli lapsi, kiipesi tuolille ja tavoitteli marjahillavatia, joka oli pöydällä.

„Pois, pois siitä pikku persoilija!“ äiti vastasi.

Vaan lapsi yhä tavoitteli vatia. Koska makeiset noin olivat pienokaiselle kiusaksi, siirti äiti sen kaappiin, vaan tiedätkö, mitä lapsi silloin teki? Hän rupesi huutamaan, löi kiivaasti pienellä kädellään äitiä kasvoille ja sanoi: „paha äiti, paha äiti!“

Lapsi löi äitiänsä!

„Älähän toki, Jumala rankaisee, jos niin teet,“ varoitti äiti ja oli niin murheissaan, että oikein itki.

Kun lapsi illalla laski levolle, ei äiti sitä suudellut, kuten muuten iltasilla.

„Suutele minua, äiti, muuten en voi nukkua,“ pyysi lapsi. Vaan äiti meni äänetönnä pois huoneesta.

Lapsi nukkui ilman äitinsä suuteloa. Mutta keskellä yötä tuntui niin kolkolta ja kylmältä. Lapsen piti vetää peite paremmin päällensä. Vaan omituista! mitä huomasi hän? — —

Hänellä ei ollut enää toista kättä — oikea kätensä oli poissa.

„Mitä kummia?“ ajatteli lapsi, katseli ympärilleen — — tuolla lattialla oli jotakin. Olikohan se hänen kätensä? Hän nousi vuoteeltaan ja läksi katsomaan. Ei, sehän oli hänen sukkansa, joka oli tuolilta pudonnut.

Sitte katseli hän ulos ikkunasta. Olipa kuin olisi hän nähnyt käden puun oksasta rippuvan. Olihan kesä, niin että helposti sai ikkunan auki ja hän ojensi vasemman kätensä ottamaan oikeaa kättänsä, jonka luuli heiluvan ikkunata kohti rippuvassa puussa.

Ei sekään ollut se, miksi oli luullut. Isän vanhat lapasethan ne olivat, jotka äiti oli ripustanut puuhun kuivamaan eilen illalla.

„Hyvä Jumala! jospa vielä löytäisin käteni,“ huokasi lapsi tuskissaan.

Hän katseli taivasta kohti ja näki mitenkä lukemattomat tähdet siellä tuikkivat. Samassa tuntui niin omituisen keveältä, ikäänkuin voisi hän kohottua lentoon. Hän rupesikin lentämään — ja hän nousi yhä korkeammalle ja korkeammalle.

Hän katseli alas maan päälle ja näki kotikaupunkinsa tuolla alhaalla yön hämärässä. Hän näki kirkontornin niin juhlallisena, tornikello löi juuri kaksitoista, hän saattoi ihan laskea lyönnit. Hän näki kotinsa, jossa vanhemmat asuivat.

Mutta hirmuisen vihaisesti ne koirat haukkuivat. Miksikähän ne olivat niin vihaset? ajatteli lapsi.

Hän näki tähtien lentoja; näytti ikäänkuin ne olisivat olleet kyyneleitä, jotka valuivat alas. Hän katseli tähtiä. Niistäkö ne kyyneleet vuotivat? Olivatko tähdet suruissaan?

Kovin ne näyttivät totisilta ja ankarilta. Lapsi rupesi itkemään ja itki niin, että hänen paitansa oli aivan märkä.

Nyt näki hän ympärillensä kirkkaan valon, niin kirkkaan, ett'ei moista ollut ennen nähnyt. Hän katseli ja katseli — — ja nyt näki hän Jumalan korkealla istuimella ja kirkaat enkelit olivat hänen ympärillensä. Yksi enkeli astui Kaikkivaltiaan istuimen eteen pitäen kädessään lapsen kättä ja sanoi surullisella äänellä: „tällä kädellä on lapsi lyönyt äitiänsä.“

„Se on minun käteni,“ ajatteli lapsi, vaan ei rohjennut sanoa mitään.

Kun enkeli oli vaiennut, laskeutui hän polvilleen Jumalan istuimen eteen ja niin tekivät muutkin enkelit, ainoastaan yksi enkeli vielä seiso, ja kun lapsi häntä silmäili, oli se hänen mielestään hänen äitinsä näköinen; vaan lapsiparka ei päässyt liikahtamaan.

Jumala puhui voimansa äänellä; „Ken tahtoo puolustaa senlaista kättä?“

Oli hiljaa, niin hiljaa, että melkein olisi hengähdyksen kuullut.

Jumala puhui taas: „merkitse se!“ ja enkeli,

jolla oli tulinen rauta kädessään, lensi esille ja lähestyi kättä.

„Minun käteni,“ nyyhkytti lapsi, „hän tahtoo polttaa minun kättäni.“

Mutta silloin kiiruhti sinne tuo enkeli, joka hänen mielestään oli ollut hänen äitinsä näköinen, ja nyt näki hän, että se todellakin oli hänen äitinsä.

Hän laskeutui Kaikkivaltiaan istuimen eteen, kohotti kätensä rukoukseen ja pyysi hartaasti: „Anna minulle minun lapseni käsi. Rankaise minua minun lapseni sijassa.“

Silloin antoi Kaikkivaltias merkin enkelille, jolla oli se tulinen rauta, ett’ei hän lapsen kättä lähestyisi.

Se enkeli, joka oli kantanut lapsen käden, lähestyi äitiä, suuteli häntä otsalle ja puhui: „äidinrakkaus on suuri voima maan päällä.“ Sitten talutti hän äidin lapsen luo ja asetti käden paikallensa taaskin.

Mutta Jumala sanoi: „Kunnioita isänsä ja äitiänsä, ettäs menestyisit ja kauvan eläisit maan päällä.“

„Hyvä Jumala, anna minulle anteeksi! Hyvä äiti, anna minulle anteeksi! rukoili lapsi.

Mutta äiti piti lasta sylissään ja he lentivät takaisin alas maan päälle. — — — — —

Lapsi huomasi makaavansa vuoteellaan ja äitikin siinä makasi ja nyt oli aamu. Äidin käsivarsi oli todellakin kiertynyt lapsen ympäri ja äiti pyyhki hänen kyöneleensä ja hyväili hänen kultakiharoitaan.

„Äiti,“ sanoi lapsi sitten ja katseli hellästi hänen rakkaisiin silmiinsä, „äiti, rakas, rakas äiti! Kyllä saavat minun kättäni polttaa, jos vaan milloinkaan vielä sinua lyön.“

WERNER SÖDERSTRÖM'in kustanuksella on ilmestynyt.

Lukemisia lapsille. Kirjoitti Z. Topelius. 17 vihkoa á —: 85.

Ei ainoastaan Suomen vaan myös koko Skandinaavian lapsille ovat Topelius'en „Lukemisia lapsille“ olleet rakkaimpana aarteenä, ja ett'ei sitä aarretta ole koi syönyt eikä ruoste raiskannut, ett'ei sen sijaan ole toista löytynyt, vaan sitä yhä vielä pidetään parhaimpana ja se päivästä päivään saa yhä enemmän uusia ystäviä, sen todistavat yhä ilmaantuvat uudet, suuret painokset.

Pikku satukirja. Valikoima „Lukemisia lapsille teoksesta“. Kirjoitti Z. Topelius. —: 35, sid. —: 55.

Leo Tolstoin kertomuksia. Venäjän kielestä suomensi K. H. Kaksi osaa. à —: 65.

Pieni aarreaitta, jonka hinnan huokeus tekee mahdolliseksi päästä jokaisen suomalaisen kodin pöydälle. Kauniimpaa ja hienompaa kuin nämä kertomukset emme usein saa lukea.

Pikku palleroisille, kirjoitti Alli Nissinen. sid. 1: 60.

Tämä suurikokoinen ja varsin miellyttävä lasten kirja on täynnä kuvia, kertomuksia ja runoja; me suljemme sen mitä lämpimmin „pikku palleroiden“ ja heidän vanhempainsa suosioon.

Uusimpia satuja ja runoja lapsille, nuorille ja vanhoille. Kirjoittanut Tyko Hagman. sid. 2: 50.

Tämä kokoelma satuja ja runoja on sellainen jonka lukemista ei tarvitse katua, sellainen, joka todella huvittaa ja huvittaa aivan pahanpäiväisesti.

Lasten opiksi ja huviksi. Kolme vihko à —: 15.

Kokoelma pieniä, sieviä ja sivejä kertomuksia, — hinta hyvin huokea.

Satukirja lapsille. Norjalaisia kansansatuja, kokoilleet P. Chr. Asbjörnsen ja J. Moe. Suomentanut Lyry. Kuvilla varustettu. Uusi helppohintainen painos. —: 85.

„Tämä on etupäässä lapsille aiottu satukirja ja on semmoiseksi vallan sopiva. Sadut ovat hyvästi valittuja, toiset erittäin sopivia.“ — „Kirja on varmaan oleva mieluisa loululahja lapsille.“

Tieteen staumaailma, kirjoittanut A. Buckley, suomentanut Alli Nissinen. Kannistettu 72 kuvilla 3: 90, sid. koruk. 5: —.

Tätä kirjaa on kaikilla niillä sivistyskielillä, joille se jo on käännetty, kilvalla kiitetty, sillä elävällä melkein satamaisella tavalla kertoellen vie lukijansa ikäänkuin lumovoimalla tieteen perustuksiin ja niiden käsittämiseen.

Se on kirja, joka soveltuu erittäin hyvin annettavaksi lapsille Topelius'en, Andersenin y. m. satujen jälkeen, se ohjaa viehättävällä tavalla pienokaisia tekemään huomioita luonnassa, se avaa silmät havaitsemaan ja tutkimaan, mitä ympärillä tapahtuu, ja siitä on heille pysyvää hupia.